

ЯН МАРШИЧЕК СВЕТУЛКИ

Превод от чешки: Вьтъо Раковски, 1980

chitanka.info

*На светлата памет на моя покоен син Ладислав
Маршичек, журналист, литературен критик и поет*

І РОДНИЯТ ДОМ

1.

*Залязва слънчице, зад връх залязва,
как мога, мили мой, да те забравя?
замазва слънчице, зад лес залязва,
кажи ми, мили мой, кажи ми де си? —*

пееше си Светулка, докато сваляше калъфите от пухените завивки и слагаше нови.

— Тук съм, Светулке, в градината — пошегува се Светулко.

Светулка се изсмя на това остроумно прекъсване на песента и извика през отворения прозорец:

— Какво правиш там?

— Отвивам розите. Виж колко хубаво са прекарали зимата.

— Наистина хубаво... я ела да изнесем завивките на въздух, да се проветрят!

— Ида! — извика Светулко и се втурна към вратата.

Къщичката се гушеше под гъст къпинак край една полянка в гората, която беше обрасла подножията на планината чак до ливадата при реката под селото.

Светулко влетя в стаята и застана като каменна статуя. Гледаше Светулка, която така беше се надишала с пресен въздух, че бузите ѝ розовееха.

— Какво ме гледаш, Светулко? Вземи завивката и я изнеси на двора!

И понеже той продължаваше да стои, тя се ядоса:

— Хич не ми харесваш така, мечок такъв.

— И да ти харесвам, и да не ти харесвам, ти на мене ми се харесваш!

Хвана я през кръста, завъртя я из стаята, запя.

— Правиш ги едни, та свят да ми се завие — бранеше се тя.

— За да видиш, че не съм никакъв мечок!

Пусна я, грабна пухената завивка и хукна към двора.

— Внимавай да не паднеш! — бързаше тя с другата завивка след него.

Но Светулко не внимаваше, спъна се о един корен и бух — върху завивката.

— Защо тичаш като подгонен?

— За да не ми казваш, че съм непохватен като мечок! — скочи, грабна юргана, метна го на върлината и го изчисти от праха. — Слава богу, не се е изцапал!

— Но можеше да скъсаш калъфката...

— Можех, но не съм непохватен като мечок!

— Не си, Светулко, не си — успокояваше го тя; и като простря и тя своя юрган, изтича с него за друг.

— Сега бавно! — казваше тя, като носеха и двамата по два юргана.

На върлината имаше място само за три.

— Четвъртият простри на оградата! Но внимателно да не разкъсаш калъфа!

Светулко внимава, внимава, но не забеляза чвора и разкъса калъфа.

— Махни се оттука, непохватнико! — избута го тя и започна внимателно да разглежда скъсаното. — Защо не внимаваш! Сега трябва да закърпя калъфа. Добре че не разкъса и другия.

Светулко дори не мигна.

— Ела, ще изтичаш за вода — предложи му тя, — за да мога да приготвя закуска! — Взе го за ръка и му се усмихна: — И гледай да не паднеш, мой малък непохватнико!

Подаде му стомната и Светулко хукна към кладенчето. Като се върна, в огнището вече гореше огън.

Светулка направи каша, Светулко пръстите щеше да си изяде. Като си напълни за трети път чинията, Светулка му направи бележка:

— Не се ли наяде вече?

— Защо?

— Защото ще напълнееш и ще станеш непохватник с голям корем. И няма да ми се харесваш. Познавах един Светулко, който изяждаше на закуска пет чинии каша, имаше голям корем, запъхтяваше

се, дори не можеше да лети. Накрая трябваше да го лекува испанската муха.

Подир закуска Светулка започна да мие съдовете, Светулко ги избърсваше и подреждаше в бюфета. Като му подаваше последната чиния, удари, без да иска, ръката му. Светулко не изпусна чинията само по едно чудо.

— И все пак си малко непохватен! — подигра го отново тя и се засмя.

Тази усмивка толкова ѝ приличаше, че се стори на Светулко още по-хубава.

— Хайде да се разходим малко — предложи той, — във е толкова приятно!

Излязоха.

— Струва ми се, Светулке, че трябва да белосам къщата, да намажа прозорците и вратите с безир, да подменя стряхата и да боядисам вратницата и оградата.

— Та къщата е още в ред, Светулко!

— В ред е, ти си права, но аз обичам всичко хубаво — хубава къща, хубава градина, хубава Светулка.

Светулка се изчерви, закри очите си с длани и изтича в стаята.

Светулко се изсмя, разпери криле и фррр! — загуби се в леса.

Светулка го почака и като се върна, отде да зашие калъфа на възглавницата.

След малко чу:

— Светулке, нося вар!

Изтича пред къщата и забеляза на земята бучка вар:

— Къде я намери?

— На шосето, пред гостилничката под планината. Паднала от колата на варджията, докато хранел конете.

Поиска да измери тежестта ѝ с ръка, но Светулко не ѝ позволи:

— Ще се изгориш и после за какво ще ми е тази къща!

Но беше радостен, че му помогна да отнесе варта в антрето. Като я пусна на пода, бучката се разполови. Светулко си изправи гърба, а Светулка започна да го съжалява:

— Целият си изпотен, ела в стаята, ще те изтрия!

— Ела да ми помогнеш да оправя стряхата! — каза ѝ, след като го подсуши. — Най-напред трябва да оправим комина...

Смеси вар и пясък, за да приготви хоросан, Светулка доливаше вода.

Светулко излетя с хоросана към комина и го оправи. После започна подновяването на покрива. Светулко хвърляше изгнилите цигли и ги заменяше с нови. Светулка му ги подаваше.

— Готово! — извика той накрая, спусна се долу и отиде в зимника. Взе стар тенекиен съд, сложи в него половин бучка вар, наля върху нея вода и почна да я бърка с летвичка.

— С какво ще белосаш къщата, Светулко?

— Бъркай вместо мене! — й каза той и отлетя към гората. Събра опадала перушина и я превърза с трева. Потапяше четката във варта и белосваше къщичката.

Светулка му светеше, за да не прави деруги. Светулко белоса и комина.

— А сега да се заемем с прозорците и вратите!

— С какво ще ги боядисаш, Светулко?

— Ела с мене, Светулке, ще видиш!

Отидоха в гората, Светулко накъса листа от зеленика, в къщи я намачка в дървено легенче на каша, доля вода и боята беше готова. Топеше в нея перата и боядисваше прозоречните рамки и вратите. Станаха приятно зелени. После боядиса портичката и оградата.

Когато бяка готови вече, огледаха къщичката от всички страни. Хареса им, беше като нарисувана. После се върнаха в къщи и Светулка приготви вечеря. Беше им страшно вкусно.

— А сега да отидем, Светулке, за юрганите! Уморих се, спи ми се.

— На закърпената възглавница ще спя аз — каза Светулка, като оправяше леглата.

— Нали не съм непохватник? — пошепна й Светулко, когато си лягаше.

— Не си, Светулко, не си! Та може ли един непохватник да свърши толкова работа, колкото свърши ти днес?

Светулко се зарадва и потъна в съня като удавник във вода.

— Лека нощ! — прошепна над него Светулка и понеже беше също уморена, си легна.

Когато си лягаше, небето на изток се оцвети в червена светлина. След малко върху него се търкулна слънцето и освети целия край. Надникна в прозореца на стария замък на хълма, чийто склон беше засипан с черешов цвят. Сребърният колан на реката опасваше

подножието на хълма, виеше се към големия град с високата зелена кула и се загубваше в далечината на обширната равнина.

В смърчовата гора под хълма започнаха да пеят птици, забръмчаха насекоми, но светулченото семейство спеше под дърветата.

2.

Когато денят се готвеше за сън, когато започваше да се спуска нощта, светулковците ставаха. В горската дрезгавина засветиха пред техните къщички зеленикави светлинки. Само при къщичката под къпините беше тъмно. Не светеше дори прозорчето ѝ.

— Защо ли не стават Къпинови? — извика светулкото под бука — Подбуков, на съседа си под бора — Подборов.

— Не знам, не знам — отвърна Подборов, — да отидем да видим!

Подбуков зачука на стъклото:

— Ставайте, поспаливци!

— Какво става? — отвори Светулка прозореца.

— Защо забравихте да станете? — продължаваше Подбуков.

— Не сме забравили, но сме уморени след тежката работа вчера — извиняваше се Светулка.

— Ремонтирахме, белосвахме и боядисвахме къщата.

— Личи ѝ, като нарисувана е — каза Подборов одобрително.

— Сега трябва да я белосаме отвътре — продължаваше да обяснява Светулко.

— Побързай, Къпинов, нали знаеш, че утре ще полетим за първи път да светим — припомни му Подбуков и отлетя.

Подборов полетя след него.

Като закусиха, Къпинови започнаха да изнасят покъщнината. После Светулко белоса двете стаи, килера и антрето. Светулка миеше гардеробите, столовете, масата. Работиха до разсъмване.

Подредиха отново покъщнината и Светулка приготви вечерята. Сънят натегна върху клепаците им, легнаха си и дълбоко заспаха.

Първа се пробуди Светулка. Скочи, изтича към прозореца и погледна навън: над горската полянка сред сечинака падаше здрач. Събуди Светулко, уми се и приготви закуска.

Само след миг долетя Подбуков:

— Тръгваме, Къпинов!

Светулко закуси и се сбогува:

— Не тъгувай, Светулке, и не се страхувай!

— Щастливо завръщане, Светулко!

Светулковците отлетяха.

Светулка гледа дълго след тях, докато се загубиха от очите ѝ по пътя от поляната към гората.

„Само да не им се случи нещо!“ — трепереше за тях и гледаше към сечището, което се покриваше с тъмнина. В тъмнината обаче проблясваха две зеленикави светлинни, едната по-голяма, другата по-малка. Позна, че са под калината при вадичката, която идеше от кладенчето.

„Сигурно Калинова с малкия Светланек гледа оттам след светулковците“ — мислеше си тя. Какво ѝ е на нея, има си Светланек, няма да ѝ е чак толкова мъчно, а аз?

Изведнъж и стана така тъжно и я обхвана такава странна болка, че сърцето ѝ се разтуптя. Дори не разбра откъде долетя тъжната песен, която запя:

*Ах, няма тук, няма
какво да ме радва,
ах, няма тук, няма
какво да ме радва.*

Песента се носеше през поляната, отекваше в гората и се връщаше пак към Светулка, заглъхваше в ушите ѝ и пълнеше сърцето ѝ с тъга.

Светулка влезе в къщичката. Сред милата стая тъгата ѝ бавно я напускаше. Хвана се за работа, за да забрави всичко.

Изми и подреди съдовете, застла леглото, отвори прозореца и избърса пода. После отиде в градинката и започна да оправя лехите.

— Пиу, пиу, пиу... — чу тя нещо тъжно от гората.

Позна кукумявката.

Нещо изшумоля и къпинакът над къщичката затрептя. Погледна и потрепера: от къпинака се вираше втренчено в нея голяма птица. Загаси светлината и се сви под една теменужка. Сърцето ѝ биеше от притеснение.

— Кукумяу, кукумяу, кукумяу... — къпинакът се разклати, зашумяха крила и кукумявката полетя в тази посока, в която бяха поели светулковците.

Светулка се вмъкна в къщичката, затвори прозорците, легна на леглото и се замисли: „Ами ако кукумявката изяде Светулко, като се връща от светене? Какво ще правя аз без него?“

Мисленето така я умори, че тя заспа.

Събудиха я петлите от селото под гората.

Скочи от леглото и започна да приготвя вечерята. Щеше да свари каша от глухарчета и живовляк. Докато кашата се сготви, Светулко се завърна. Беше така изгладнял, че изяде две чинии каша.

— А сега, Светулке, кажи ми какво прави, докато ме нямаше...

— Почиствах и подреждах градината. Ако имах количка, щях да докарам хубава пръст от гората за лехите, та да имаме много зеленчуци и красиви цветя.

— Ще поръчам да ти направят количка, Светулке.

— Че на кого пък ще поръчаш?

— На бръмбарчето-дърводелче, дето живее на върбата при реката. Утре ще излетя по-рано и ще мина край него.

— Много се радвам. Ще си докарам и дръвца, да имаме за зимата.

— Колко си добра! — похвали я Светулко. — Доволен съм от тебе.

— А пък на мене ми беше тъжно без тебе. А и от кукумявката се изплаших...

И тя му разказа какво се беше случило.

— Ама, че си наивна! Кукумявката е видяла светлинката ти и е летяла към нея. Щом си престанала да светиш, веднага е отлетяла. Точно така лети и към хорските къщи, когато има някой болен и се свети през нощта. Дори каца на прозореца и вие. Ако след това някой болен умре, казва се, че кукумявката му е извикала смъртта.

— Както си беше втренчила погледа в мене, имах чувството, че иска да ме изяде.

— Още не съм чул кукумявка да е изяла някога някой светулко или светулка. Тя обича най-много мишки или врабчета и много рядко яде и по-големи бръмбари... Вече ми се доспа, Светулке, моля ти се, оправи леглото!

Светулка го оправи и Светулко веднага заспа. Но Светулка се беше наспала и затова лежеше в леглото и си мислеше — като ни се роди малък светулко или светулчица, няма да ми е така тъжно.

След малко и тя заспа.

3.

На другата вечер Светулко стана по-рано и още по светло полетя към бръмбарчето-дърводелче, което живееше на върбата при реката.

Светулка гледаше подир него и се радваше, че ще има количка. След това се върна в стаята и започна да разтребва. Прекъсна я чукане на вратата.

— Влез! — обади се тя.

— Добър вечер! — появи се на вратата дърводелчето.

— Добро утро и добре дошъл...

— Аз съм дърводелчето от върбата край реката, дойдох да питам каква да бъде тази количка — голяма ли, малка ли, мека или твърда?

— Ами на мен ми стига и средно голяма, но да е твърда.

— А от какво дърво ще я искате — от дъб ли, от ясен ли, от бреза или от габър?

— От дъб я искам — пожела Светулка и попита: — Ами кой ще я обкове?

— Ще я обкове ковачът. Имам един познат в ковачницата на скалата. Ще му кажа да ви я докара, когато бъде готова.

— Много се радвам. А колко ще струва?

— Хич не се притеснявайте, ще се разберем с Къпинов — отговори дърводелчето и понечи да си тръгне.

— Е, седнете, седнете да не отлети с вас и сънят ни, разкажете какво става по света?

— Нищо не знам.

— Понеже живеете до селото и летите през деня, все нещо ще видите и много може да научите.

— Най-често виждам под върбата една красива девойка. Очите ѝ като забравки, които къса по брега на реката. Плете си венци от тях и си пее... Но аз трябва да тръгвам вече.

И бръмбарът-дърводелец отлетя.

Светулка излезе в градината да работи по лехите. Но едва се наведе и я заболя кръстът, нещо я прободеше в гърба и главата ѝ забуча. Когато се изправи, всичко наоколо се завъртя пред очите ѝ. Върна се в

стоята, сложи си компрес на главата и си легна. Искаше да заспи, за да не чувства болка. Но болката не ѝ позволи да заспи.

Когато Светулко се върна от светенето, се изплаши страшно много.

— Боли ме само главата, Светулко — утешаваше го тя, — не се страхувай за мене, ще ми мине.

Опита се да стане и да му приготви закуска, но той не разреши:

— Сам ще си направя закуска — каза Светулко и се залови с готвенето.

Приготви супа от грис, сипа я в чинията и я опита:

— Хм — каза си той, — липсва ѝ нещо! Да ме клъвне кълвач, ако не съм забравил да я посоля!

Светулко посоли супата и даде на Светулка да я опита.

— Пресолил си я малко — упрекна го тя и хапна няколко лъжички.

Светулко изяде две чинии супа. Изми съдовете, смени превръзката на Светулка и седна до нея на края на леглото. Милва я по главата, докато я приспа.

Очите му се затваряха и главата му клюмваше. Можеше да падне на пода. Затова си легна върху леглото и заспа.

Като се събуди, видя Светулка до един камък. Скочи от леглото и хоп! — почна да се премята презглава из тревата. Търкаляше бурета, та роса хвърчеше.

Светулка се смееше.

Светулко скочи, праметна се във въздуха и застана пред нея:

— Нали не съм непохватник?

— Не си, Светулко, не си. Затова изтичай за вода за закуска!

Светулко донесе вода и Светулка свари чай от живовляк. На Светулко му се услади. И курабиите му се усладиха.

Докато си похапваше, чу глас отвън:

— Хайде, Къпинов, да летим!

Позна гласа на Подбуков.

— Не тъгувай! — сбогува се Светулко с нея. — Ако ти стане тъжно, попей си!

— Довиждане, Светулко!

Светулко полетя с другите светулковци да свети на хората. Светулка погледа, погледа след тях, после се върна в стаята и за да не ѝ

е мъчно, ми, разтребва и все си пееше:

*Имах си гълъб в кафез затворен,
а той политна в поле широко...*

После отиде в градината. Плеви лехите. Беше тихо. Само комари плискаха над къпинака. Изведнъж между тях затрептя нещо черно. Изплаши се да не е кукумявка, но се оказа прилеп. Загаси светлинката си и се сгуши под едно листо. Прилепът налапа няколко комара и отлетя.

Продължи да работи и все си мислеше за Светулко.

Щом пропяха първи петли, тя се върна в стаята и започна да приготвя вечеря.

— Нашият комин пуши! — чу радостния глас на Светулко.

Светулко вече влизаше в стаята:

— Моя мила Светулке, как се радвам, че не страдаш! — помилва я той.

Светулка го хвана за ръка и го поведе към масата:

— Седни, Светулко, и си хапни! Като се навечеряш, ще ти кажа нещо много хубаво.

— Каж ми го веднага, Светулке! — помоли я той.

— Няма да ти кажа, докато не се нахраниш...

Седна и започна да яде. Като се навечеря, отново помоли:

— Каж ми сега, Светулке!

Светулка се наведе към него и му пошепна на ухото:

— Ако ни се роди малък светулко, ще го кръстим Светлинек, ако ни се роди малка Светулка, ще я кръстим Светлинка...

— Светлинек и Светлинка! Това са чудни имена! Само този Светлинек и тази Светлинка да бяха се родили вече! — пляскаше с ръце Светулко и танцуваше из стаята.

Светулка също се радваше. Но изведнъж нещо я прободеше в главата и ѝ притъмня пред очите. Притисна главата си с длани.

Светулко се изплаши. Намокри парцалче в студена вода и превърза главата на Светулка.

— Ела да си легнеш! — предложи ѝ той. — По-бързо ще ти мине.

Светулка си легна и болката наистина след малко започна да намалява. Смени ѝ още веднъж превръзката и болката съвсем намаля.

— Иди да си легнеш и ти, Светулко! И без това си уморен...

Когато си лягаше, над къпинака запя кос. Неговият глас му звучеше като приспивна песен.

4.

Последния ден на месец май един бръмбар полски ковач докара количката. Беше дъбова, обкована, добре смазана.

— С какво сте я смазал, бръмбарко? — попита Светулка.

— С катран — отговори полският ковач.

— С катран? А откъде взехте катран?

— Правя мехлем от бръмбар-бегач и прибавям към него смола от бор и черешов мед.

— Какъв е този черешов мед?

— Това е сокът, който изтича от ранените дървета и се втвърдява, като става кафяв.

— Откъде се знаете с бръмбара-бегач?

— Ние, полските ковачи, летим из житата, а бръмбарите-бегачи живеят в тях...

— Ама що бръмбар хвърчи по света, а?

— О, Светулко, много, страшно много бръмбари, най-различни. Дърводелецът прави колелца, колички, ръчни колички и тротонетки, а аз ги обковавам. Мелничарят мели брашно, трици, грис, испанската муха прави лековити мехлеми...

— Отде знаете всичко това, ковачо?

— Наблюдавам природата и се вирам във всичко, което става наоколо. Но не зная всичко. По-рано дори не знаех, че светулките светят на хората, за да не се заблудят и да виждат нощем, като работят.

— Светим, светим, но не би трябвало да светим на лошите хора — забеляза Светулко.

— Имате право — съгласи се бръмбарът-ковач и се приготви да си тръгва, понеже притъмняваше вече.

— Какво дължим за обковаването? — попита Светулка.

— Паничка грах и чиния леца — помоли ковачът.

— Само че ще ви ги дадем чак след жътва, сега ги привършваме — извини се Светулка.

Светулка искаше да приготви закуска. Но изведнъж пребледня и задиша тежко. Избърса си слепоочията с длани, заболя я глава.

Светулко я отведе до леглото. Превърза главата ѝ със студена кърпа и — не излезе да свети. Сменяше превръзките и милваше Светулка по главата.

— Какво искаш да ни се роди, Светулко — шепнеше тя, — светулче или светулчица?

— Ще се радвам еднакво и на светулче, и на светулчица — отговори той.

Усмихна се и след малко заспа.

И Светулко отиде да си легне. Заспа с гладен стомах.

Като се събуди, видя, че Светулка не спи.

— Намокри ми кърпата със студена вода! — помоли тя.

Той взе каната и хукна за вода.

Дълги сенки на дървета лежах на горската полянка във вечерния здрач.

Гребна от кладенеца вода и полетя към къщи. Смени превръзката на Светулка и започна да готви. Светулка му казваше как. Направи каша — услади му се.

Днес също не отиде да свети.

Ми, чисти, проветрява и се грижи за Светулка. И понеже не ѝ олекна, не отиде да свети и третата нощ.

Четвъртата сутрин се спря при него младият Светланек, който живееше под калината до вадичката от кладенеца. Поздрави го и му съобщи:

— Къпинов, трябва да дойдете под бука!

— Какво ли ще искат от мене светулковците? — промърмори на себе си Светулко.

— Сигурно ще питат — каза му Светулка — защо не си ходил с тях да светиш...

— Да питат, каквото щат, не си блъскай главата с това, Светулке, за да не те боли повече!

Сбогува се и отлетя към бука.

Под него видя сума светулковци и светулки.

— Какво е станало? — ги попита той.

— Вече три нощи не светиш, защо? — рече Подбуков.

— Грижих се за болната Светулка...

— Нищо не може да ѝ се случи на твоята Светулка — затова тази вечер ще отидеш да светиш!

— Няма да отида! — каза решително Светулко. — Няма да оставя Светулка да умре.

— Ако ѝ е писано на твоята Светулка да умре, ще умре!

— Знам, че всички ще умрем, че все един ден ще умре и моята Светулка — обясни Светулко, — но аз се грижа за нея и искам да попреча на смъртта да дойде може би още сега... — огледа се и на най-ниския клон забеляза бръмбара-ковач; той се усмихваше и кимаше с глава.

— Мислиш ли, че ще помогнеш на Светулка, като стоиш до нея? — попита Подбуков.

— Мисля. А като усетя, че не мога да ѝ помогна, ще помоля за помощ някоя светулка.

— Какво ѝ е всъщност на Светулка? — попитаха светулките.

— Ще ражда...

Светулките изръкопляскаха, светулковците погледнаха към Подбуков.

Той каза:

— Мислехме, Къпинов, че не искаш да светиш...

— Искам, но грижата за Светулка смятам за по-голямо задължение от светенето на хората. Като се оправи Светулка, ще полетя отново да светя. Но ще си помисля дали да светя на всички хора...

— Защо?

— Смятам, че не бива да светим на злите хора.

— Bravo! — извика бръмбарът-ковач и изръкопляска. — Слава! Да живее Къпинов!

— Да живее народът на светулковците! — присъедини се Светулко и се усмихна на събранието.

Светулките също се усмихнаха.

Ковачът се спусна от клона и подаде ръка на Светулко:

— Радвам се за тебе, Къпинов!

Светулко радостно полетя към къщи.

Бръмбарът-ковач гледа дълго подир него, докато се загуби от погледа му. После отлетя към скалата.

Светулковците отлитаха и се прибираха със своите светулки по домовете си.

5.

Като долетя в къщи, Светулко разказа на жена си за заседанието. Светулка се успокои и заспа. Заспа и Светулко.

Събуди го чукане на прозореца.

Светулко изтича да отвори вратата.

Влезе испанската муха:

— Добър вечер! Изпраща ме при вас бръмбарът полски ковач от скалата, за да се грижа за Светулка и за да можете вие, Къпинов, да светите на хората. Много ви хвали и разказва за заседанието под бука.

— Радвам се — каза Светулко, — че дойдохте. Сега няма да се боя за Светулка.

Испанската муха намаза челото и слепоочията на Светулка с мехлем и ѝ сложи прясна превръзка.

Светулка си отдъхна и помоли Светулко да приготви закуска.

— Ще я приготвя аз — настоя испанската муха, — ти само наклади огън и ми дай продукти!

Светулко донесе от дръвника борина и от мазето продукти и свариха каша от живовляк.

Светулко поиска да измие съдовете, но испанската муха не му позволи:

— Това е моя работа, вие вървете да светите!

Тогава Светулко се сбогува:

— Бъди спокойна, Светулке, испанската муха, ще се грижи за тебе по-добре и от мен. Довиждане!

Испанската муха го изпрати до улицата:

— Нямайте грижа за нас и светете спокойно!

Светулко полетя към селото под гората. Светеше и мислеше за Светулка — как ли се чувствава, дали не я боли?

Когато небето на изток започна да просветлява, той полетя към къщи.

Отвори вратата на стаята и спря изненадан. Испанската муха му подаде хубаво детенце и издайнически се усмихна:

— Подръжте своята Светлинка, щастлив бащице!

Той взе детето в прегръдката си, започна да го люлее и да му пее. После сложи Светлинка до Светулка. Светлинка заспиваше. А Светулко радостно се усмихваше.

— Радваш ли се? — попита го Светулка.

— Радвам се — увери я той и седна до леглото.

— Вижте я — заговори испанската муха, — на майка си ли прилича? Момичетата по-често приличат на бащите си. Светлинка сякаш е капнала от окото ви. Ще стане чудна светулка.

Майката притисна детето към себе си.

Вратите се отвориха и в стаята влязоха три светулки. Носеха в ръцете си чинии, покрити с бели кърпи.

— Къпинов и Къпинова, приемоте нашите благопожелания по случай раждането на малката светулка. Нека ви носи радост!

Снеха кърпите и поднесоха дарове: курабийки, меденки, тулумбички.

След малко дойдоха други две светулки, после четири, а след тях още три. Всички поднасяха своите благопожелания и подаръци. Испанската муха подреждаше даровете в гардероба.

Дойде Поддъбова. Донесе супа, сипа я в чиния и я подаде на Светулка:

— Изяжте я, Къпинова, зеленчукова е, ще ви подсили! — И ѝ пожела: — Нека Светлинка да ви носи само радост!

Тъкмо си отиде тя, дойде Подбукова. Поздрави я, погали спящата Светлинка:

— Какво е топчесто, чудна светулка ще стане! — рече тя и развърза вързопчето.

Ах, каква торта! Беше от яйца, масло и разбит каймак, поръсена с орехи. Постава до нея бутилка вино:

— От хвойна е, пийнете си, Къпинова, пречиства кръвта! — После каза: — Бъдете здрави! — и си отиде.

Испанската муха също се сбогува:

— Трябва да видя какво правят децата в къщи... Утре пак ще дойда.

Поблагодариха ѝ и ѝ дадоха нещо от подаръците.

После изядоха няколко курабии и пийнаха малко вино.

Светулко си легна и заспа с усмивка на уста.

6.

Дните минаваха и ставаха все по-дълги и по-топли. Светлинка все тичаше насам-натам и ставаше все по-едра и по-пълна.

— Като ягода е — казваше всеки, който я видеше.

И как няма да бъде, като майка ѝ толкова много се грижеше за нея. Караше я да работи, учеше я да яде най-редовно зеленчуци и да пие прясна вода. Като отиваше за дърва, взеше я в количката. Светлинка търсеше сухи съчки и червени ягоди. Понякога ги събираха в тенджерата, носеха ги в къщи и правеха мармелад от тях.

Когато бащата отиваше да свети, Светлинка го изпращаше пред къщи. Махаше с ръчички след него и му изпращаше целувки:

— Довиждане, татенце, довиждане!

После се връщаше и бършеше измитите съдове, подреждаха ги с майка си в стъкления бюфет. Проветряваше и бършеше прах.

След като разтребеше, отиваше с майка си в градината. Майка ѝ я учеше да отглежда зеленчук. Копаеха, плевяха и чистеха пътечките, поливаха лехите. Бръмбарът-ковач направи на Светлинка малка лейка. Зеленчукът растеше от хубав по-хубав.

Бащата все хвалеше Светлинка, че е работлива. Майка ѝ много се радваше.

Светлинка обичаше повече цветята. Майка ѝ я учеше да ги разпознава. Това забавляваше Светлинка и я развличаше. Изучи ги добре и за кратко време знаеше имената на много цветя. За някои цветя сама питаше:

— Какво е това, мами?

— Прецъфтял зюмбюл.

— А това там?

— Прецъфтяло лале.

— А там?

— Прецъфтял нарцис.

— Кога са цъфтели?

— През пролетта, Светлинке.

— А от какво са израснали?

— От семе...

— Какво прави старото цвете?

— Расте и цъфти още няколко години, после загива.

— Какво е това „загива“?

— Постепенно престава да диша, увяхва и изсъхва.

— А какво става после с него?

— Изгива и става прах или го изкореняваме и го хвърляме в печката.

— А не е ли странно, че едни цветя загиват, а други растат.

— Не е странно, Светлинке, така става винаги на този свят. И така е не само с цветята...

— Ние също ли ще загинем?

— Няма да загинем. Ние ще умрем.

— Какво значи това „ще умрем“?

— Ще престане да бие сърцето ни и ще издъхнем. И после няма да виждаме, макар че ще имаме очи, няма да чуваме, макар че ще имаме уши, няма да говорим, макар че ще имаме уста...

— И какво ще стане с нас?

— Бръмбарът гробар ще ни погребее в земята.

— А кой ще погребее бръмбара гробар?

— Друг бръмбар гробар, а когато и той умре, ще го погребее следващият. И така ще продължава, докато свят светува: един ще умре — два нови гробари ще се родят. Дори светулковците и светулките няма да умрат: ще живеят винаги, защото след нас ще живеят тези, които тепърва ще се родят.

— Какво значи това „ще се родят“, мами? — продължаваше да пита Светлинка.

— Ще израстат като тези цветчета.

— Ще ни се роди ли още някоя светулка или светулко, мами?

— Не зная, но ми се иска. Всяка майка иска да ѝ се родят няколко здрави, умни и добри деца.

— Аз бих искала, мамо, да ни се роди светулко и да бъде хубав като Светланек Калинов.

— Ще го обичаш ли, Светлинке?

— Ще го обичам. Ще му пея и ще го возя в количката.

Майката я погали и я целуна по челото.

Светлинка се радваше. Разпери ръце и се хвърли на врата на майка си. Майка ѝ я дигна и залюля в ръцете си.

От градината се чу вик:

— Ела да си играем, Светлинке!

До плета стояха малката Боровинка и малката Дъбинка. Носеха в ръцете си куклички.

Тичаха със Светлинка из двора на Къпинови и си играеха с куклите. Обличаха ги, люлееха ги, пееха им, държаха се като майки.

7.

Светлинка беше хубава и умна светулка. Познаваше всички зеленчуци и всички цветя, умееше да върши всички необходими работи. Беше весела и много обичаше да се смее. Обичаше да пее:

*Имам чудна градинка
с чудно весели рози,
ала никой не може
да ги види, не може,
имам чудна градинка...*

И все пак имаше някой, който можеше да идва и да ги вижда. Това беше Светланек Калинов. Светлинка му позволи да идва понякога да ги помирисва.

Когато една сутрин тя му показваше розата, която най-много ухае, испанската муха я повика от прозореца:

— Ела веднага, Светлинке, ела да поздравиш с добре дошло своето братче!

Светлинка се втурна в стаята и видя там едно пълничко светулче. Лежеше във ваничката и така пляскаше с ръчички и мятеше крачета, че водата се пръскаше на всички страни.

— Добре ми дошло, братченце! — наведе се тя над ваничката.

Пълнобузко плесна с ръка и я изпръска.

Баща ѝ си умираше от смях:

— Испанска мухо, извадете от водата този водолюб, че ще направи потоп!

Испанската муха извади от водата новороденото, подсуши го и го сложи в ръцете на бащата. Бащата го целуна по-челото и започна да му пее приспивната песен, с която приспиваше някога Светлинка. После го сложи на леглото до майката.

— Цяла мамичка! — си помисли той и се обърна към Светлинка:

— Изтичай до дръвника да ми донесеш съчки, ще запаля печката и ще приготвя вечеря!

Но Светлинка я нямаше в стаята.

— Тя излезе — му каза испанската муха и сама изтича за съчки, за да запали печката.

— Къде може да е отишла Светлинка — изплаши се бащата, — нали ще полетят вече птици? Може да я пипне някоя...

Излезе пред къщи и извика:

— Светлинке!... Светлинке!...

Отговори му само ехото:

— ... линке..., ... линкеее...

— Светлинка тичаше към калината! — обади се някакъв глас.

Светулко забеляза един щурец, който се припичаше на утринното слънце. Отправи се към калината и на пътя към нея срещна Светлинка с Калинова.

— Да ви е честито, Къпинов, да ви е честит син Светлинек — рече Калинова.

— Кой ви каза, че ще се казва Светлинек? — учуди се Светулко.

— Светлинка! Още като тичаше към нас, викаше: Роди ни се пълнобузко и ще се казва Светлинек! Нося на Светулка курабии, малко мед и малко вино. Щурчето чу това, подскочи и зацвърча:

*Иху, иху, ихаха,
тръгвам да се облека! —*

и хукна с всички сили към своето жилище.

Изсмяха му се и забързаха по пътеката през тревата и между храстите към къпините.

Когато влязоха в стаята, Светлинек спеше до майка си. Испанската муха готвеше вечеря.

Калинова честити на Светулка, подари ѝ курабиите, меда и виното и се сбогува:

— Бъдете здрава и нека Светлинек да ви носи много радости. И елате, Къпинов, да ме изпратите през храстите да не ме зърнат птиците!

Светулко тръгна и я придружи чак до калината.

— А сега? — си каза той. — Трябва ли да пълзя през гъсталаците? Я по-добре да полетя направо и за минутка да си стигна в къщи! Ако някоя птица се опита да ме грабне, ще се спусна ниско в тревата и ще запълзя...

И полетя.

Фррр, фррр! — приближи се до къпините той.

Хууу, хууу! — втурна се след него шарена птица с разтворена човка. Клап! — тракна клюна си тя досами къпините и а-а да глътне Светулко. Той едва успя да избяга. Птицата блъсна клюна си о стъблото така силно, че къпината се залюля.

Светулко хукна към къщи.

Птицата летеше около къпините, пъхаше си клюна ту тук, ту там и дебнеше с опулени очи.

Светулко се сви между клона под короната на едно дърво. Сърцето му биеше неспокойно. Какво да прави сега?

Видя отворения прозорец във втората стая. Изпъна крила, колкото му стигаха силите, и фррр! — право в прозореца.

Бух, плюс, пляс! — така се блъсна птицата в прозореца, че домът се затресе.

— Какво става? — втурна се в стаята испанската муха.

Светулко сложи пръст на устата си. Но това не помогна.

— Какво издрънча така? — викна от другата стая Светулка.

А Светлинек се разрева.

Скоро испанската муха се върна, след нея се върна и Светулко. Там Светлинка люлееше Светлинек в ръцете си и му пееше:

*Нани, нани, радост наша,
ще ти сготвя чудна каша,
сладка ще е тя като сладкиш,
щом я хапнеш, ще заспиш...*

Светулко още трепереше от страх, но радостно се усмихна. Беше щастлив баща. Но като взе лъжицата да вечеря, ръката му още се тресеше.

Светлинек заспа. Светлинка го сложи до майка си и изтича в другата стая. Но веднага се върна:

— Прозорецът е счупен! Кой ще сложи стъклото и кой ще оправи дръжката?

— Стъкла поставя бръмбарът житоядец. Има такова трионче, с което се реже стъкло — учеше ги испанската муха. — А дръжки оправя бръмбарът дръжкорог. Ще ви ги пратя и двамата.

Някой почука на вратата.

— Влез! — извика Светлинка.

Влезе Подбукова:

— Щурецът разнася новината, че ви се е родил Светлинек. Идвам да го видя. Ах, какъв е пълнобузко, ще стане чуден светулко. Нося ви, Къпинова, нещо, заповядайте! — развърза вързопчето си тя.

Носеше козунак!

Постави до него бутилка хвойново вино и на тръгване пожела на всички:

— Да сте живи и здрави! Желая ви всичко хубаво!

След малко дойде Поддъбова, след нея Смърчова, Боровинкова, Лиственицова, Елхова, Габърова и Ясенова. Всички носеха подаръци.

— Що подаръци! — радваше се испанската муха. — Ясно е, че съседите ви обичат.

— Хапни си, мами, това е сметаново роло — рече Светлинка.

— Изяж го ти вместо мене, Светлинке!

Но Светлинка не го изяде; ролото трябваше да изяде майката.

Вън засвириха цигулки и се чу песен:

*Нани ми, ангелче, нани на̀
мама люлее си нежно сина...*

Светлинка изтича към прозореца и забеляза щурчето. На врата му се люлееше един чорап. Поканиха го в стаята.

Толкова се чуди! Чак се облизваше над подаръците! Като го нагостиха, Щурчо дигна чаша хвойново вино:

— Наздраве за хубавия Светлинек, за да слуша своя татинек! —
Отпи и отново извика: — Да прием и за майката щастлива, нека да е
здрава, нека да е жива! — и обърна чашата нагоре с дъното.

— Налей му, Светлинке, щом умее да дига такива хубави
наздравици! — каза бащата и Светлинка наля отново на щурчето.

Щурчо дигна чашата и изпи до дъно виното. На тръгване запя:

*Живи, здрави тук бъдете
и виното си пазете
да не би кълвач да го разлее!
А Светлинек — дълго да живее!*

Разлюля чорапа и Светлинка му хвърли в него няколко курабии.

— Децата ще се зарадват — поблагодари щурчето и си отиде.

Отиде си и испанската муха. Във вързопчето си носеше
подаръци.

Светлинек заскимтя. Светлинка го взе в ръце, люлееше го и му
пееше:

*Спри, Светлинек, спри
и очички затвори...*

8.

Времето течеше като речна вода под леса.

Светлинек порасна и напълня. Тичаше из двора и из горската поляна. Но не се отдалечаваше много да не се загуби. Само с майка си отиваше по-далече. Често ходеха на малини. Майка му го водеше за ръка и все се шегуваше с него:

*Мама върви по рътлини,
но без Светлинек къде;
мама бере малини —
Светлинек ги само яде.*

Тя обичаше Светлинек. Искаше да го вози с количката в гората, но Светлинек не ѝ позволи:

— Вече съм голям. Скоро ще летя...

— Има още много залези да видиш, Светлинек, докато почнеш да летиш — дразнеше го тя.

Това ядосваше Светлинек и той реши да попита баща си:

— Кога ще ходим да летим, татенце?

— Догодина, като заякнеш, сине. Още са ти слаби крилцата. Засега се учи само да бягаш!

На Светлинек беше му скучно само да бяга.

Баща му се плесна по челото:

— Ще ти донеса нещо да не скучаеш.

Светлинек нямаше търпение да разбере какво ще бъде това.

Когато баща му го донесе, Светлинек беше очарован: нещото имаше две колелца, дъсчица и кормило.

— Какво е това, тате?

— Тротонетка.

— Кой я направи?

— Бръмбарът-дърводелец, който живее на върбата...

Светлинек се отпрати с тротонетката по пътечката към калината. Отскочи с левия крак и туп! — в тревата до пътечката. Стана мрачен като нощ и вече не искаше да шофира.

— Хич да не ти пука! Продължавай да се учиш! — насърчаваше го бащата.

Светлинек го послуша и след няколко дни вече шофираше добре. Беше радостен. Караше из двора, после се осмели да кара до горската поляна, след това се отпрати по пътеката, която бяха утъпкали хората.

Една вечер срещна на пътеката момче и момиче. Трябваше да ги заобиколи, за да не го настъпят.

— Ще ми бъде мъчно без тебе, Стандо, като отидеш войник — казваше момичето.

— Нали пак ще се виждаме, Хеленко, до града не е чак толкова далеко — утешаваше я момчето.

Светлинек гледа дълго след тях, докато се загубиха някъде в извивките на пътеката.

После отиде в къщи и разказа кого е срещнал.

— О, много добре ги познавам — рече бащата, — срещам ги често, когато летя да светя. Хеленка е дъщеря на екскурзовода от малкия замък в гората под планината, а Стандо е от селото под леса. Когато започнеш да летиш и да светиш, ще ти покажа замъка и селото.

— Радвам се, че ще летя и опозная света!

— Това ми харесва в тебе, Светлинек — похвали го баща му.

Светлинек се сгуши в него.

— Остави баща си да закуси!

— Та Светлинек не ми пречи — каза бащата, сложи Светлинек на коленете си, люлееше го и му пееше:

*Хъпа, хопа, хъп,
в леса има дъб,
а на дъба — люлка.
Кукувичката се люлка,
вика ку-ку! Ку-ку!
Ела, Светльо, тука
да се полюееш
и да са попееш.*

Като допя песента, разкрачи коленете си и Светлинек падна. Но бащата го хвана, сложи го пак на коленете си и продължи да го люлее. Светлинек подскачаше, смееше се и пляскаше с ръце. Искаше от баща си да го люлее още и още.

— Трябва да свършим, Светлинек. Погледни как се събират пред градинката светулковците.

Бащата закуси и полетя с останалите светулковци да свети.

Светлинек също закуси и изтича навън. Там го чакаха другарчетата му: Боровинек, Смърчинек, Листвинек, Дъбинек, Габъринек и Бъзинек.

— Къде ти е тротонетката, Светлинек? Дай ни я да се повозим! — хленчеха те.

Светлинек се върна за тротонетката и почна да ги учи да карат.

Какъв смях падаше, когато някой светулко тупнеше от нея.

Като им омръзнеше да карат тротонетка, започваха да си играят на криеница. После се учеха да летят и се хващаха на бас кой ще полети най-високо и кой най-далеко. Светлинек излетя чак над къпините, но по-високо не можеше. Бяха му слаби крилцата. Но все пак долетя от къпината до калината. Стана му приятно, когато Калинова го похвали и го насърчи:

— Карай, Светлинек, карай все така, докато полетиш с нашия Светланек да светиш!

Закръжи над калината, а с него и приятелите му.

Така си играха чак до разсъмване.

— Довиждане до утре! — сбогуваха се те и — фррр! — по домовете си.

На другата вечер Светлинек стана рано:

— Добро утро, мами, тати и Светлинке!

Изми си лицето и зъбите и изтича пред къщичката да види там ли са вече другарите му.

Пред къщата стоеше един мъж с жена си и с трите си момчета. Едното момче, с очилата, беше голямо като мъж, другото беше по-малко, а третото — още съвсем малко.

— Кой от вас, момчета, знае как се казва този храст? — попита мъжът.

Момчетата разглеждаха храста.

— Още не сме учили за него — каза най-малкият.

— Ако се съди по червените шапчици, сигурно ще е къпина — извика средният.

— Да, това е къпина — потвърди мъжът.

Светлинек се върна в къщи:

— Кои са тези, които стоят пред къщата, тати?

Бащата погледна през прозореца:

— Това е учителят от училището на селото под леса със своята съпруга и с децата си. От светенето ги знам. Ходят вечер на разходка из гората, често ги срещам...

— Светлинек, излез! — обади се глас отвън.

Светлинек забеляза другарите си под прозореца. Семейството на учителя вече го нямаше пред къщичката.

Докато Светлинек си играеше с приятелите си, Светлинка и майка ѝ беряха зеленчук. Беше им се народил много тази година, понеже майката беше прекарала с количката горска глина и беше я нахвърляла из лехите. Зеленчукът просто не се побра в мазето им.

— Къде ще го сложим, мами?

— Не знам. Ще почакаме да видим какво ще каже баща ти.

Когато бащата се върна от светенето, изкопа яма. Светлинек скочи в нея и не се виждаше — толкова беше дълбока. Не можеше да излезе. Майка му му подаваше ръка, но баща му каза:

— Остави го да излезе сам! За какво са му тези криле?

Светлинек се чукна по челото, разпери криле и излетя. Закръжи над къщичката и се понесе над къпините.

Бащата го гледаше и го хвалеше:

— Хубаво ще летиш, Светлинек!

Напълни ямата със зеленчук.

— Сега ни е нужна или слама, или тръстика, а и борови клони ще трябват! — каза бащата.

— Аз ще ви донеса тръстика — предложи неочаквано Светланек Калинов и литна.

Бащата полетя за слама, а майката и децата отидоха с количката за борови клонки.

— Седни, Светлинек, аз ще те откарам — покани Светлинка брат си.

Светлинек седна, но Светлинка не можа да го вози дълго. Той ѝ се присмиваше, а тя се защищаваше:

— Напълнял си, тежиш много повече, отколкото по-рано.

Напълниха количката с борови клонки и майката я докара до ямата. Светланек вече ги чакаше с тръстиката. Скоро бащата долетя със сламата.

— Юначина си, Светланек — каза той.

Светланек погледна Светлинка. Тя се изчерви и очите ѝ радостно засияха.

Покриха зеленчука със слама, тръстика и борови клонки и нахвърляха пръст. Върху купчината бащата набучи тръстикова тръба.

— Това е като комин за къща — смееше се Светлинек.

— Комин е, Светлинек, комин, през него ще излиза парата на зеленчуците да не се спарят.

Умориха се от работа и затова спаха хубаво.

Когато Светлинек излезе вечерта навън, видя пред къщичката пепелива птица с качулка на главата. Изплаши се да не го налапа и избяга към къщи.

— Що за птица е, тати?

— Качулата чучулига.

— Няма ли да ме налапа?

— Няма да те налапа. Тя се храни със семенца, а напролет огризва връхчетата на тревите. Наесен качулатата чучулига долита пред къщите на хората и им напомня: Купете си дърва, купете си дърва!

— Защо?

— За да не им е студено.

— Кога ние ще започнем да караме дърва?

По съвета на бащата всички светулковци, които имаха къщички на горската полянка и около нея, започнаха да карат дърва. Светулките им помагаха. Бащата и Подбуков ги надзираваха.

Работата беше тежка, но иначе беше много весело. Малките светулчета и светулчици си играеха из купчините на криеница. Прескачаха ги и прелитаха над тях.

Веднъж Светлинек се скри на висока купчина. Купчината под него хлътна и той пропадна на дъното. И понеже над него се сринаха дърва, не можеше да излезе. Нямаше толкова сили да отмести дървата. Почна да му става тясно. Извика за помощ. Но гласът му едва проникваше през купчината. Помощ не идваше.

На Светлинек му идеше да заплаче. После си легна на земята и видя, че всъщност се намира в някакво коридорче и се опита да пропълзи. Пропълзя по коридорчето и щастливо излезе навън. Беше се леко издраскал по ръцете.

— Къде беше, Светлинек? Не можахме да те намерим — развикаха се другарите му.

Като им разказа всичко, изтичаха да видят купчината.

Такава висока купчина!

Някои малки светулчета едва прелетяха над нея.

— Чудо голямо! — каза Къпинов. — До нас има още по-висока купчина!

Наистина купчината беше още по-висока. Светулковците си обявиха състезание колко пъти ще я облетят, а малките светулки колко пъти ще я обиколят.

Купчините ставаха все повече и повече. Бащата на Светлинек ги преброи и ги раздели на всички къщички по равно.

После светулковците носеха връзки дърва в къщи. Светулките откарваха дървата с колички.

То беше смях и бързане!

Малчуганите събираха съчките, които бяха се натрошили. Малко по-големите се опитваха да носят цели връзки. Майките им не им позволяваха, за да не пострадат, но малчуганите носеха, колкото силите им позволяваха.

Скоро дворовете се напълниха с дърва.

Светулковците сечаха дебели дърва, а пънчетата разсичаха на дръвника, на земята, в антрето и под стряхата. Това продължи сума ноци.

Като привършиха, си отдъхнаха:

— Сега зимата може вече да дойде!

Зимата още не беше дошла, но студените ветрове говореха, че е вече на път.

9.

Някои светулковци предвещаваха, че зимата ще бъде лоша.

— Дори и да не е лоша, това не бива да ни плаши — каза Светулко. — И за да съм сигурен, че сме добре подготвени за нея, ще свикам всички светулки и светулковци.

Помоли Светланек да облети всички къщички и да съобщи, че утре след залез слънце ще има при къпините събрание на цялото село на светулките.

Ето ти новина!

На другия ден вечерта след закуска светулките и светулковците се събраха при къпините. Дойдоха и децата.

Навсякъде сияеха светлинки.

Светланек се позавъртя около Светлинка:

— Нали добре свиках светулките?

— Добре, Светланко, татко е доволен.

Светулко излетя над къпините и проговори:

— Скъпи светулки, мили светулковци, мили деца! Започваме нов живот. Помагахме си при брането на дърва, та всяко семейство да е подготвено и за най-големия студ. Искам всяко семейство да преживее сигурно зимата, без глад и беднотия. Затова кажете на кого какво не достига!

Обади се Ясенова:

— Ние нямаме достатъчно юргани. Трябва ни още един, роди ни се тази година светулче.

— Кой може и би желал да послужи с юрган? — попита Светулко.

— Елате у нас, Ясенова — предложи помощта си Брезова и сама помоли: — Кой ще ни помогне със зеленчук? Слаба ни беше реколтата тази година.

— Ние имаме много зеленчуци, с удоволствие ще ви помогнем — обеща Светулка.

— Имаме малко мед за децата — обади се Лиственицова.

— Елате у нас, ще ви помогнем — предложи помощта си Акациева.

— Нямаме достатъчно мармелад — оплака се Боровинкова.

— Ние ще ви дадем малко назаем, догодина ще ни го върнете — охотно предложи Рябинова.

— На нас ни е нужно малко хвойново вино в случай, че нашият дядо заболее — съобщи Подбукова.

— Елате у нас! — покани я Хвойнова.

— Кой има нужда от потягане на врати и прозорци — обади се неочаквано бръмбарът полски ковач от скалата, — евтино ще му услужа.

Обадиха се четирима светулковци.

— Ела, ковачо, за паница грах и чиния леща — напомни му Светулка.

— Комуто е нужно да му се оправят вратите и кепенците, аз също на драго сърце ще му услужа — предложи и бръмбарът-дърводелец от върбата.

Записаха се пет семейства.

— Който има разбито стъкло на прозорец, веднага ще му го сменя — съобщи бръмбарът житоядец.

Записаха се двама светулковци.

Настана тишина.

— Никой ли не иска думата? — попита Светулко.

— Аз искам думата! — обади се глас от леса.

— Ела тук, музиканте! — покани Светулко щурчето. И помоли светулките: — Подарете му кой каквото може, да не умре от глад. Ще ни свири през май на излета.

Щурчето заподскача, заликува и затича към къщичката на горската полянка под пъна.

Всички изполягаха от смях.

Светлинек подскачаше и викаше:

— Иху, иху, ихуху! — и се премяташе през глава.

— Довиждане до излета! — извика Светулко и закри събранието.

— Довиждане! — разотиваха се светулковците и светулките.

Къпинови си влязоха в къщи. Майката свари чай и прибави към него курабии с мед. Светлинек само се облизваше.

Светлинка излезе в градината да погледа как баща ѝ зазимяваше розите. Разглеждаше купчинките пресни клончета от иглолистни дървета и пръст, които прикриваха храстите.

Изведнъж усети на очите си длани и чу глас:

— Познай кой е!

— Знам твоя глас, Светланек — засмя се тя и сне дланите от очите си.

Видя обаче бръмбара полски ковач. Превиваше се от смях.

— Махни се от главата ми, мръсник такъв — помрачня тя.

— Ще се махна и ще ти оставя този истинския — смееше се полският ковач и тичаше към къщи.

Пред Светлинка стоеше Светланек и ѝ стържеше морковче:

— И аз ли да си отида?

— Ти не! По-добре погледай как хубаво зазими татко розите!

Светланек гледаше, но с ъгълчето на окото си наблюдаваше Светлинка.

Към градината идеше щурчето. Държеше цигулката под мишница, а на врата си беше превързал нов чорап.

— Отде взехте чорапа? — попита го Светлинка.

— От никъде.

— Сигурно не сте го уплел сам...

— Не съм го уплел, но не съм го и взел...

— Как да разбирам това?

— Уплете ми го паякът. Боде, боде, с остър трън, докато стана готов.

— Трябва и вас да ви бодна с трън, за да не си правите майтап с мене!

— Ах, как би ме заболяло! — извика щурчето и изтича към вратата.

От нея излизаше полският ковач. Носеше паница грах и чиния леща.

— Защо не си ги пресипахте, ковачо, в торбичката? Щяхте да можете да летите и по-бързо да стигнете в къщи — обърна му внимание Светлинка.

— Умно хрумване! Личи си, Светлинко, че ядеш остроумна каша — поблагодари полският ковач и се върна вътре.

След малко, понесъл на рамо торбичката, разпери криле и полетя към къщи.

После излезе щурчето. Беше наведено, защото пълният чорап го теглеше към земята.

Дойде Брезова за зеленчук.

— В какво ще го вземете? — попита я Светлинка.

— Услужете ми, Къпинова, с количката, че нашата е счупена.

Услужиха ѝ с количката и я напълниха със зеленчуци. Брезова едва я повдигна.

— Радостна е, че ѝ помогнахме, нали, мами? — каза Светлинек.

— Трябва да си помагаме и да се обичаме, Светлинек!

Изведнъж задуха студен вятър.

Светлинек се затресе от студ и изтича в стаята.

— Ела, Светлинке, в къщи да не настинеш — подкани я майката.

— А ти, Светланек, иди си, че ще те пониже вятърът!

И понеже нямаха никаква работа, легнаха си и си говориха дълго.

Под прозореца се чува цигулки и песни.

Светлинка отвори прозореца.

Под него стоеше Светланек и пееше:

— Лека нощ, Светлинке, лека нощ...

Пригласяше му на цигулка щурчето.

— Светланек пее хубаво — похвали песента майката.

На Светлинка сърцето ѝ подскочи.

— Лека нощ, Светланек — каза тя, когато Светланек свърши песента, и му се усмихна.

Светланек скочи към прозореца, но Светлинка го затвори под носа му. Но и когато дърпаше завесата, пак го погледна. Така ѝ

харесваше.

Легна си, но не можа да заспи. В главата ѝ звучаха цигулки и песни.

10.

Светлинек се събуди от блъскане на вратата.

— Кой блъска така? — дигна глава той.

Разбра, че е сам в стаята. Скочи от леглото и изтича към антрето.

В антрето стоеше полският ковач и разглеждаше вратите, които водеха навън. Бащата го наблюдаваше отстрани.

— Добро утро, добре дошли — поздрави Светлинек.

— Добър вечер, добре заварил — отговори полският ковач.

— Какво правите, тати?

— Оправяме вратите, за да прилегнат добре. Дойде ли сурова зима с вихри и студове, студът и снегът няма да проникват в антрето.

— Де е мама?

— Отиде в мазето за зеленчуци.

— А де е Светлинка?

— По двора е някъде.

Светлинек изтича на двора да види какво прави там Светлинка. Но веднага се върна. На двора виеше студен вятър.

— Бррр, вън е студено, мами — тресеше се Светлинек, като влезе в стаята и седна до печката.

Майката сложи дърва в нея.

От антрето се чуваха удари на чукове. После утихнаха, но пак се чуваше шум като изпод земята. После заскърцаха бравичките на прозорците. Полският ковач ги притягаше, за да се затварят добре.

Влезе Светлинка, като триеше премръзналите си длани.

— Един студен вятър е задухал!

Майка ѝ я покани:

— Ела да сервираме, ще се затоплиш!

Светлинка носеше горещия чай от липов цвят и към него курабии с мед. Затоплиха се всички. И полският ковач, и баща ѝ също се затоплиха.

Бръмбарът полски ковач стана и се сбогува:

— Желая ви здраве през зимата и довиждане през пролетта!

— Ето ви за труда! — каза майката и му подаде един вързоп.

Той го взе, поблагодари и отлетя.

Майката и Светлинка измиха съдовете и ги подредиха.

После всички си говориха до сутринта. А от сутринта до вечерта спаха. И това се повтаряше всяка нощ и всеки ден.

Само че нощите все повече се увеличаваха, а дните ставаха все по-кратки. И тъмнината се увеличаваше. Когато валеше сняг, беше тъмно като нощ.

Бащата беше доволен:

— Хубаво е, че пада сняг. Поне няма да ни измръзнат розите.

Студът не стигаше до розите, но проникваше около вратите и прозорците в стаята. Затова всички стояха повече под юрганите. Малко говореха, малко спяха.

Щом студът проникнеше и под юргана, бащата и майката ставаха и палеха огъня.

В печката започваха да пращят съчки, след малко в стаята ставаше топло. А като изпиеше топлия липов чай и изядеше с него три курабийки с мед, на Светлинек му ставаше горещо. После си почиваше върху леглото, дори не се завиваше. Но когато заспа, майка му дръпна юргана върху него.

Събудиха го крясък, викове и смях.

Скочи от леглото, изтича към прозореца и дръпна завесата. Видя момчета и момичета. Пускаха се по скалата на ски и се подпираха с бастуни. Едно момче се засили и — хоп! — прескочи една брезичка, та чак земята затътна. Прелетя през полянката, а другите след него.

Докато той гледаше, майка му свари каша. Светлинек изяде две чинии. После си легна и почна да си мисли как ще се учи да лети. Скоро заспа.

Спа, но колко, и той не знаеше.

Пак го събудиха гласове:

— Хайде, деца, елате при мене!

Изтича към прозореца и се учуди: горската полянка не се белееше от сняг, а се зеленееше от трева. Пред къщичката стоеше мъж. Около него се трупаха деца.

— Тате, тука е учителят — позна го Светлинек, — учителят, който през есента мина оттук с трите си момчета. Ой, той има толкова деца, трябва да има в къщи сума легла!

— Това не са негови деца — поясни му бащата, — той има само трима сина, Светлинек. Това са деца на други родители и ходят да се учат при него...

— А какво правят тука?

— Гледай и слушай!

Светлинек се заслуша.

— Кой знае какъв е този храст? — попита учителят.

Едно момче скочи към къпината и искаше да откърши клонка. Но учителят не му позволи:

— Не бива да нанасяш вреди на храстите, дърветата и цветята! Чупиш ли им клоните, боли ги и не могат да дишат. Растенията дишат с листата и с игличките си...

Едно момиче дигна ръка:

— Моля, учителю, можем ли да си попеем и поиграем?

Когато учителят им позволи, децата образуваха колело, сложиха ръце на хълбоците си и запяха:

*Пасла мома овчици край храста зелен,
пасла мома овчици в черния лес.
Аз към нея троп, троп, троп,
тя към мене хоп, хоп, хоп,
хайде, овчици, елате при мен!*

Промъкваха се, прегъваха се, разперваха ръце, потропваха с крак, обръщаха се, сядаха и ставаха. Лицата им бяха зачервени.

— Да продължим! — предложи им учителят.

Децата тръгнаха след него като овчици.

На Светлинек му хареса всичко това. А тази игра му се и присъни после.

Когато се събуди, баща му тъкмо отваряше прозореца. Слънцето грееше чак в стаята...

Светлинек изтича навън. Майка му и Светлинка изнасяха юрганите.

— Тате, тате! — крещеше Светлинек и тичаше към антрето: — Някаква птица седи на клона и отваря клюна си, сякаш иска да ме налапа!

Бащата погледна към къпината:
— Това е кос, Светлинек!
— Какво дири тука?
— Търси ягоди, не се страхувай от него!
Косът не намери ягоди, затова отлетя. Летеше към калината.
— Да не налапа Светланек! — изпищя Светлинка.
— Не бой се, Светлинке, аз съм тук — обади се Светланек.
Светлинка се изнерви.
— Ела, Светланек, да ми помогнеш да открия розите — каза тя,
за да скрие смущението си.
Светланек тръгна и Светлинек с него. Откриваха розите.
— Къде сте, деца? — извика бащата.
— В градината! — отвърна Светланек.
— Елате при мене в двора!
Бащата ги отведе зад къщата към леса. Майката и Светлинка
тръгнаха с тях. Спряха под лиственицата.
— Какъв аромат! — извика Светлинка.
— Затова тук ще поспортуваме, за да ни се раздвижи кръвта след
зимата — предложи бащата.
След малко страните им бяха като нарисувани.
— Стига толкова, не мога повече — молеше го майката.
— А аз съм гладен — заяви Светланек.
— Да му се не видят и косовете, аз не правя гимнастика, а също
съм гладен! — обади се зад тях щурчето.
— Елате на закуска у нас — покани го майката и изтича напред
към къщи.
Направи каша, сложи на масата орехи и хвойново вино.
Щурчето яде и пи до насита. Когато испанската муха му насипа в
чорапа грах, той взе цигулката, засвири, после запя:

*Дойде пролет, иде вече май,
избуя тревата, лесът стана рай...*

11.

— Кога ще дойде май, тате? — попита Светлинек.

— Чак след месец, Светлинек. Сега е краят на март, утре започва април и чак тогава ще дойде май.

— Ууу, има още време!

— Нека има, нали на тебе ти е нужно, за да се подготвиш за полета.

Светлинек се подготвяше. Усъвършенствуваше се в карането на тротонетка и в летенето.

И другите светулковци се подготвяха. Светланек се учеше да ходи по греда, да хвърля копие и камъни, светулковците теглеха въже и се състезаваха в летенето и в другите упражнения. Светулките подготвяше Светлинка. Надбягваха се, скачаха през въже и репетираха играта „Пасла мома овчици“ и „Танцувала катеричка“.

Бащата се съветваше с щурчето, с майката, с Подбуков и с другите светулковци.

Светлинек чакаше с нетърпение тържеството:

— Кога ще дойде май, мами?

— Като свърши април, Светлинко!

— По какво ще се познае, че е свършил април?

— Е, ще видиш!

Светлинек видя: когато след няколко дни слънцето залезе зад гората и той излетя с приятелите си над върховете на дърветата, за да се упражнява да лети нависоко, навсякъде подскачаха огньовете. Спусна се над къпините и извика:

— Мами, Светлинке, да знаете какви огньовете са се дигнали, жалко че нямате криле да ги видите!

— И да нямаме криле, все пак някакви огньовете ще видим. От склона на планината се разкрива чуден изглед към околността. Внимавай, Светлинко, да не се опариш или да не изгориш!

Бащата летеше след Светлинек към покрайнините на леса над селото.

По склона на планината тичаха деца с горящи метли и кочани, хвърляха ги нагоре и викаха.

Летяха нататък, докато видяха огромен огън. Около огъня стояха мъже, жени, деца. Големи момчета хвърляха в огъня зелени клони, от горящата купчина се затъркала из въздуха дим.

— Ииии, какъв бабушкер! — изкрещя едно момче.

Децата крещяха и тичаха през дима.

— Хепчи, хепчи! — кихна Светлинек, сякаш „бабушкера“ беше го погъделичкал по носа.

— След мен! — извика бащата.

Летяха по склона през черешовите градини към оная страна, където залязваше слънцето.

По шосето откъм гората се зададе шествие. Начело на шествието имаше музика.

Видяха камион, на него стоеше, облечено хубаво, голямо грозно бабище, което, яхнало метла, сякаш летеше, а в другата ръка държеше чадър. Шествието се отби от тясното шосе към склона на планината и пое нагоре към върха.

Светулковците летяха над шествието.

— Какво има на хълма, тате?

— Стара крепост, малко порутена, без стрехи, но хората я оправят.

Шествието мина през портата в двора на крепостта. Светулковците прелетяха над портата. В двора шествието се пръсна, камионът с бабичката спря. Светулковците кацнаха на стряхата на портата и загледаха на всички страни. Хората се трупаха и сядаха около масите. Сервитьорите им носеха ядене и пиене. Чуваше се звън от чаши, вилици, лъжици.

Все идваха и идваха нови хора. И черешовата градина на склона на планината се пълнеше с хора. А на всички страни около планината нашир и дълж светеха огньовете и мигаха светлинки.

— Какво свети така хубаво с пъстроцветни светлини високо като кула, там, далече зад гората, тате?

— Светят прожекторите на града. Осветяват красивия замък и високата зелена кула с портата. Виждаш ли прожектора на кулата?

— Виждам. Ах, каква красота! Веднага бих отлетял там! Ще отидем ли някога до този град?

— Ще отидем.

— Така се радвам! — запляска с ръце Светлинек.

Във висината, чак в тъмното небе, лумна огромна светлина.

Светлинек се изплаши:

— Какво е това?

— Прожектор.

Светлината на прожектора озари двора и скалата под крепостта. Светулковците долетяха по-близо. Светлинек погледна към тъмната пропаст:

— Уууу, каква дълбочина!

Крах, рррр, бум! — проехтя гърмеж и над крепостта полетя червен снаряд. Пръсна се във висината и фойерверките засвистяха към земята.

— Какво беше това?

— Ракета, внимавай, ще излети нова!

Излетя зелена, после жълта, синя, бяла. После излетя друга: като се пръсна, като че ли пламна пъстро цвете.

— Колко е красиво! — викаха светулковците. — Такава светлина нямат дори и светулките.

— Нямат, нямат, но Светлинка има най-хубавата светлина от всички светулки — каза Светланек.

Ракетите избухваха и огнените цветя заслепяваха с блясъка си. После престанаха. Не престанаха обаче шумът и смехът долу на двора и около крепостта. Край масите зазвуча песен. Някои станаха и тръгнаха из двора към централната сграда с висока кръгла кула.

— Да полетим след тях, какво ще правят там! — помоли Светлинек.

Следваха хората през чудно осветените зали и слушаха какво разказваше беловласият и белобрад мъж. Узнаха, че под крепостта има мазета и че един коридор води от тях чак до замъка в града. Мъжът показва на хората погребалните урни и разказа, че били намерени при разкопките в селото под планината. И много други работи разказа този човек на хората.

— Доставихте ни удоволствие и обогатихте знанията ни с вашия разказ — благодаряха хората и се връщаха пак на двора.

Там беше весело. Смях и песни ехтяха до късно през нощта. После хората се сбoguваха и се отправяха в различни посоки. Някои

обаче останаха и след полунощ.

Светулковците останаха на крепостта и в градината под нея чак до разсъмване.

Като се върнаха, Светлинек разказа на майка си какво е чул и видял. После я попита:

— Защо децата палят метли и бъчвички?

— Да гонят магьосниците.

— Какво са това магьосници?

— Грозни баби като тази, която возеха в камиона. Казват, че омагьосвали кравите да не дават мляко, конете и воловете да не теглят, прасетата да не ядат, кокошките да не носят яйца, петлите да не кукуригат, котките да не ловят мишките. Носят огън, наводнение, лоша реколта, болест и смърт. Най-много магьосничества, казват, вършели в нощта преди първи май. Летели на метли. Спускали се по хълмове, по кръстопътища и пасища. Правели магии чак до полунощ...

— Истина ли е това, тате?

— Не е, поверие е, а поверие е да се вярва в нещо, което не е станало и никога няма да стане.

— Аз няма да бъда суеверен и няма да се страхувам — изпъчи гърди Светлинек.

— Така и трябва да бъде, Светлинко — похвали го баща му.

На вратата застана щурчето и вече настройваше цигулката си. После свири и пя. Светлинек подпря главата си с длани и внимателно се заслуша. Дори не почувствува глад.

Щом щурчето довърши свирнята си, майката го попита:

— Как така, щурчо, още не спите?

— Нали цяла нощ не съм спал...

— И защо?

— Как мога да спя в такава нощ, когато от планината идат песен, музика, смях и шум? Днес ще спя като вас, през деня.

— Тогава сутринта ще вечеряте с нас, нали?

Щурчето не чака втора покана. Седна на масата и след малко вече си похапваше хубаво ядене.

— Чудесна домакиня сте вие, Къпинова! — похвали я той, когато се наяде.

— Аз не готвя сама, помага ми Светлинка.

— Добре ще му е на Светланек Калинов някога! — пошегува се щурчето.

Светлинка, и без това червена от печката, се изчерви още повече и излезе навън. До оградата стоеше Светланек и се усмихваше.

— Защо още не си легнал да спиш, Светланек?

— Как мога да спя, щом ти си будна?

— Откъде можеш да знаеш, че съм още будна?

— Видях щурчо, като отиваше към вас, и слушах свирнята му през отворения прозорец.

В този миг щурчо излезе. Усмихна се. Като забеляза Светланек, се пошегува:

— Има ли роза червена като Светлинка, а, Светланек?

Светлинка изтича към къщи. Щурчето хвана Светланек за ръка:

— Иди си и ти в къщи да се напиш! — и по пътя подхвърли: — Знаех, че Светлинка е добра домакиня, но не знаех, че и готви много хубаво.

Светланек се обърна към къпините. Забеляза на прозореца Светлинка — затваряше го. Очите му се затваряха сами, искаше му се да спи. И когато в къщи очите му наистина се затвориха, той все виждаше Светлинка на прозореца.

12.

Беше първи май. Въздухът беше наситен с ухания на цветя.

На горската полянка под калината пееше Светланек. Неговата песен долетя чак до къпините. В градинката под една къпина стоеше Светлинка и слушаше. Майка ѝ я наблюдаваше и си спомняше за своята младост.

— И аз ли съм била толкова хубава? — се питаше тя.

Бащата я забеляза:

— Какво има, а, какво има? Надявам се, че няма да се разплачеш сега, когато всички се радват и очакват тържеството?

Светлинек го чу и измънка:

— Кога най-после ще почне тържеството на летенето?

— Скоро, скоро, само да оправим спортната площадка. Утре започваме работа.

За работата бръмбарът полски ковач от скалата им изкова мотики, а бръмбарът дърводелец от върбата им сложи топоришки. Разкопаваха с тях една част от горската поляна, товареха пръстта на колички и дигаха насип около спортната площадка.

Дърводелецът от върбата покани другарите си и скова маси и пейки. За зрителите направиха столове. За пилони рендосаха лескови пръти. Паяците изтъкаха пъстри знамена и изплетоха въжета, бръмбарите гробари изкопаха около спортната площадка дупки и дърводелците пуснаха в тях пилоните.

Преди тържеството светулкоvcите полетяха към върховете на пилоните и прикрепиха на тях знамената. До един пилон имаше масичка. Казваха ѝ трибуна.

Затрептяха знамената. Под тях се събираха на ята светулкоvcите и посрещаха светулките. Долитаха или идваха пеш и поканените бръмбари, полски ковачи, дърводелци, гробари, испански мухи, виолетови бегачи, седемточкови калинки и много други. Насипът дори не стигна за всички. Затова някои бръмбари изпълзяха или литнаха по храстчетата и дърветата.

Светлинек стоеше до музикантите и гледаше техните инструменти. Щурчето капелмайстор му казваше кой инструмент как се казва: цигулка, бас, кларнет, флигорна, тромбон. После почука с палка по пулта пред себе си и музикантите дигнаха инструментите. Капелмайсторът махна с палката и музикантите започнаха.

Светлинек наблюдаваше един по един музикантите и слушаше.

Когато музиката свърши, се чу звънец. Шумът притихна. От трибуната заговори бащата:

— Уважаеми гости, скъпи светулки, мили светулковци, чаровни деца! Радвам се, че преживяхме живи и здрави зимата и се надявам, че ще живеем цяло лято в щастие, в приятелство, в мир и любов. Пригответе сме тържество, за да можем да се порадваме и повеселим. Приветствам ви с добре дошли и пожелавам успех и сполука на нашето мило тържество!

— Успех и сполука! Успех и сполука! — викаше събранието.

Светлинка притича до Светланек и му пошепна нещо. После извика:

— Светулки, стройте се!

— Светулковци, след мене! — заповяда Светланек.

След малко светулковците маршируваха след Светланек. Светлинек вървеше последен. Музикантите свиреха марш. Светулките се наредиха в кръг, светулковците ги обградиха също в кръг. Светланек стоеше зад Светлинка.

Светулковците пееха:

— *Пасла мома овчици...*

Светулките сядаха, ставаха, завъртаха се, преплитаха се, танцуваха, светулковците потупваха с нозе, заобикаляха светулките и накрая заедно с тях в колона по двама се отдалечаваха.

Играта се харесваше на зрителите.

— Това, това по наше време го нямаше! — викаше дядо Подбук Подбуков.

— Всички светулковци, които ще летят за първи път тази година, да дойдат при мене! — извика Светулко. — Ще проведем състезание

по бързина! Победител ще бъде този, който облети четири пъти игрището за най-кратко време!

Светулковците се състезаваха, Светулко измерваше времето.

Пръв се класира Светлинек. Спечели цял напръстник мед. Музикантите изсвириха тържествена фанфарна музика в негова чест. Бащата и майката му се усмихваха, Светлинка му изказа своите благопожелания.

После се състезаваха по бягане светулките. Състезанието спечели Светлинка. Обиколи за най-кратко време игрището. Получи бутилка малинов сок.

После — състезание по теглене на въже. Светулко раздели свободните светулки и определи водачи на групите. Това бяха Светланек и Яворанек. Подаде им въже от горски хмел. Хванаха се за него, опряха се с нозе о земята и се мъчеха да притеглят съперника си през поставено помежду им дърво.

Светланек изкрещя:

— Внимание, хаей руп! — и дръпна въжето с всичка сила.

Яворанек залитна, но се опря с крак о дървото и също извика:

— Дръжте се, приятели!

Неговата група издържа.

— Браво! — крещяха зрителите.

Светланек забеляза, че Светлинка ръкопляска, и пусна въжето. Неговата група не издържа и загуби състезанието.

— Защо пусна въжето? — скара се Светлинка на Светланек.

— Защото ръкопляскаше на Яворанек.

— Колко си наивен, Светланко — усмихна се тя и хукна към светулките.

Светулките се готвеха да играят на скачане на въже. Въжето опъваха Светулко и Подбуков. Светулко викаше на светулките, на които беше им дошъл редът:

— Хайде, хоп!

Светулките се засилваха, на някои не им се удаваше. После прескачаха въжето. Най-много пъти го прескочи Илемка, затова победи и получи купичка мармелад. Музикантите засвириха в нейна чест, Яворанек я поздрави. Неговото приветствено слово я зарадва повече от мармелада.

— Какво става? — питаха се зрителите, като виждаха, че Къпинов и Подбуков очертават в средата на игрището квадрат и го покриват с пъстър килим, изплетен от треви и цветя.

— Следват гръцко-римски състезания! — обяви Светулко Къпинов.

Състезанията започнаха. Двойките се прескачаха, някои се търкулнаха въвн от арената. Накрая излязоха Светланек и Яворанек. Светланек хвана Яворанек около кръста, но чевръстият Яворанек му се изплъзна. Не нападаше, само се бранеше. Когато разбра, че от постоянните атаки Светланек се измори, премина от отбрана към нападение. Успя да залепи Светланек на тепиха.

— Едно... две... — броеше Светулко.

— Светланек! — извика Светлинка.

— ... три...

Светланек се обърна по корем. Яворанек се опитваше да го обърне пак по гръб, но Светланек сви нозе, клекна, опъна гръб и склони глава. Яворанек прелетя през него и падна по гръб, просто тупна. Светланек светкавично бързо го притисна с плещи към земята.

Светулко отброи секундите и хвана Светланек за ръка: дигна я над главата му в знак, че е победил. Музикантите изсвириха в негова чест тържествена фанфарна музика. Светлинек имитираше капелмайстор.

Когато музиката свърши, зрителите изръкопляскаха:

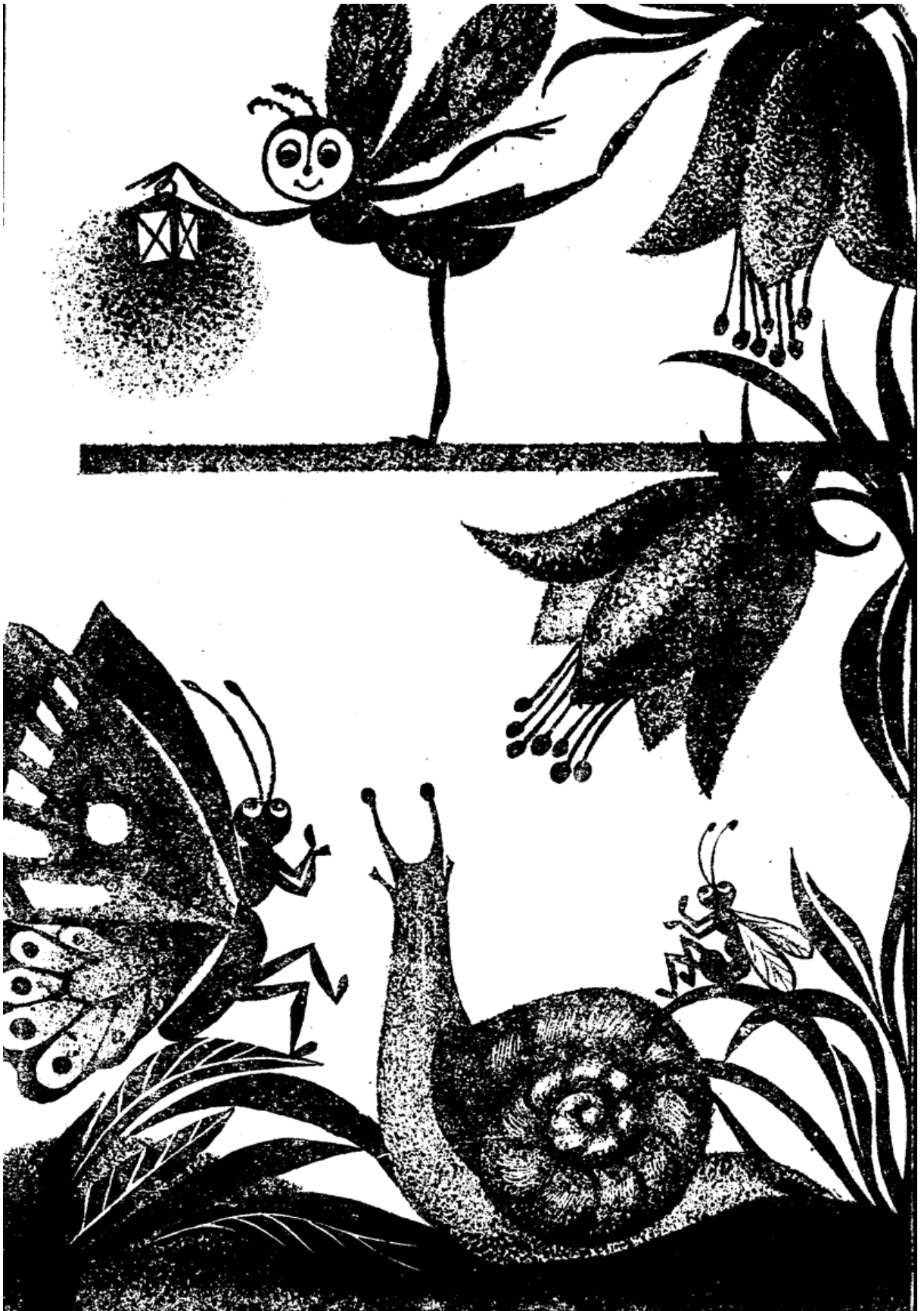
— Браво!

Светлинек ръкопляскаше също, а капелмайсторът му се поклони.

После Светлинка свика светулките. Подреди ги в кръг, извади една, после втора и постави двойката с лице към себе си. Хванаха се за дясната си ръка, а лявата сложиха на кръста. Танцуваха и пяха.

Дойде редът на състезанието с тротонетки, за което се готвеше Светлинек. Стоеше в строя и държеше тротонетката. Баща му измери пътя и от двете страни нареди светулки, за да им светят, понеже имат по-силна светлина от светулковците.

— Внимание, хайде хоп! — извика баща му.

Светулковците хукнаха.

— Хип, Светлинек, хип, хип! — крещеше Светлинка, но не беше нужно. Светлинек беше все напред, все на първо място.

Втори беше Смърчинец, трети Боровинец. Светлинек спечели орехова торта и си я раздели с другарите. После изтича към музикантите. Те тъкмо се готвеха да засвирят нещо ново.

Светулко измерваше разстоянието за хвърляне на копие. Копията направи бръмбарът полски дърводелец от сухи стъбла на изтравничета. В това време Светлинка подреди светулките за скок на дължина и на височина.

След тези състезания имаше състезания на колело, а после упражнения на греда. Гредата донесоха на рамо Светланек и Яворанек. Беше много добре изгладена. Светулка и Илемка донесоха стойка и сложиха върху нея гредата.

— Светулки, започваме!

Светулките минаваха по гредата. Голям смях падаше, когато някоя от тях започваше да се олюлява. Но не падна нито една. Дойде ред и на светулковците. Най-сигурно мина по гредата Яворанек. Светлинек стигна до средата, обърна се към майка си и започна да се клатушка. Но запази равновесие и стигна до края.

— Кой може да мине по гредата с колело? — предложи Светулко.

— Аз! — обади се Еланек и скочи на гредата. Светулко му подаде колелото, Еланек се засили и изведнъж се озова долу. Зрителите се изсмяха.

После изпробва своята сръчност Брезанек, но също падна. Дори Елшинец не можа да мине.

— Да не мога да мина по тази греда? — изперчи се Яворанек, скочи на гредата и хвана подаденото колело. Опита се да запази равновесие, после внимателно направи крачка — и — туп! — падна с колелото и така си остана върху него.

Светланек хвана колелото и тръгна заедно с Яворанек по арената, като викаше:

— Слава на победителя!

Зрителите се смееха.

— Ако тренирате упражненията, светулковци — каза Светулко, — мисля, че следващата година ще минете по гредата всички. После вдигна дясната си ръка: — Стройте се в три редици!

Младежта се строи. Светланек хвана знамето и застава пред светулковците. Светлана застава със знамето начело на светулките. Музикантите засвириха марш. Младежта маршируваше и пееше.

Упражненията завършиха, започна свободна забава.

Музикантите засвириха танц галоп. Светулките и светулковците се извиха в кръг. Светланек покани за танц Светлинка, Яворанек — Илемка. Танцът привлече и гостите. Щурчето капелмайстор весело пееше — свърши едно и веднага започна друго, танцьорите дори не си и отпочинаха.

Когато музиката свърши, всички ръкопляскаха.

— Великолепно, великолепно! — викаха светулките.

— Да се повтори, да се повтори! — викаха всички.

И музикантите повтаряха. То беше въртене, блясък, ликуване, смях. Кукуригането на петлите заглъхна в тях.

Забавата трая чак до изгрев слънце. Музикантите бяха уморени. Капелмайсторът пресипна от пеене.

Когато всички най-после си тръгнаха към къщи слънцето беше се издигнало и се смееше над горската поляна.

II СВЕТЪТ

1.

Светлинек не спа от радост, че и той вече ще лети по света да му свети. Все будеше баща си.

— Има още много време, Светлинко. Слънцето стои още високо.

— Не стои, татко, вече отива към залез. Ще се спуска, ще се спуска, докато залезе.

— Грещиш, Светлинко. Слънцето не върви от изток към запад, а стои на едно място. Ние се въртим заедно с цялата земя от запад към изток. Като полетим за събора към града, ще седнем на въртележката. Ще ти се стори, че стоим на едно място, а хората отстрани се въртят около нас.

— И да стои, и да не стои слънцето, вече е време да ставаме, татко.

Бащата видя, че Светлинек няма търпение, затова стана и събуди майката. Майката скочи, изми се на бърза ръка и започна да готви.

Когато слънцето залезе зад хълмовете, те бяха вече закусили. Но не полетяха веднага: чакаха другите светулковци.

Най-после се събраха. Толкова много! Бащи, млади и най-млади. Светлините им се кръстосваха една с друга. Бащата извика:

— Всички светулковци, които ще летят да светят за първи път, да се строят в три редици зад мен!

Пристъпиха: Светлинек, Брезинек, Боровинек, Бъзинек, Листвинек, Елшинек, Смърчинек, Тополинек, Върбинек.

Зад тях застана Подбуков и заповяда:

— Сега да дойдат светулковците ергени, които вече са ходили да светят.

Зад тях се наредиха бащите. Това бяха три редици — да им се ненагледаш и ненарадваш. На светулковците дойде да се порадва цялото село Поляна. Дойдоха майките, бабите, дядовците, момите и малчуганите. Никой не остана в къщи.

Майките пожелаха на всички:

— Много щастие!

Бабичките ги съветваха:

— И да внимавате!

— Не бойте се! — насърчаваха ги дядовците.

А момите светулки викаха:

— На добър път!

— Не се страхувайте за мене! — викаше Светлинек на майка си и молеше баща си: — Хайде да летим вече!

Вече искаха да отлетят, но изведнъж се чу бум, бум! Откъм гората се обади тъпан и зазвуча музика. Свиреше енергичен марш. Каква изненада! Беше им я подготвил щурецът капелмайстор.

Светулковете отлетяха през горската поляна и се спуснаха по горския път. Стигнаха до къщичка с осветени прозорци. Бащата на Светлинек каза, че в нея живее Хеленка. После полетяха над пасбището. На него пасеше сърна. До нея стоеше хубаво младо сърне и се загледа удивено към тях. Може би сърнето се страхуваше от тях, та изскимтя и се притисна до майка си. Сърната дигна глава, погледна светулковете и спокойно продължи да пасе.

Долетяха до края на леса, под който беше селото. Светлинек се учуди, когато забеляза толкова много къщички, колиби, хамбари, сайвани и конюшни. Като стигнаха над площада, там светеха две електрически крушки на стълбове. Младите светулкоци бяха очаровани от тяхната светлина.

— Какъв е този висок дом в градината? — попита Светлинек.

— Училище. В него живее учителят, когото видя у нас.

Литнаха към училището. Пред осветените стъкла бяха дръпнати завеси. Светлинек съжаляваше:

— Жалко, че не мога да видя какво правят децата на учителя.

Зад прозорците се чу цигулка и песен. На Светлинек и на неговите другари песента се хареса. Когато песента свърши, той попита баща си:

— Кой свиреше и пеше?

— Не знам, но мисля, че някое от момчетата на учителя.

Полетяха към края на площада и стигнаха до реката. Близо до брега върху водата се люлееше сал. Звънна звънец. От къщичката на брега излезе превозвача, стъпи на сала, хвана се за стоманеното въже, опънато през реката, и почна да го тегли към себе си. Въжетото се движеше по макара и дърпаше сала към отсрещния бряг.

Светулковците летяха над него. Салът стигна до брега. На него скочиха две едри момчета с куче.

— Днес имаме, превозвачо, тържествено осветление — каза поедротом момче с очилата и посочи светулковците.

Светлинек позна, че това са момчетата на учителя.

— Вече зная, тате, кой свиреше и пееше в училището. Най-малкият син на учителя!

Салът се върна към селото.

Светулковците светеха на момчетата по пътя към къщи, едно куче ги изпреварваше и лаеше. Изпроводи ги чак до училището.

Лампите по стълбовете на площада вече гаснеха. Угасваха и лампите в старите къщи. Дълга светлинна ивица прорязва тъмнината и на площада излезе велосипедист с фар на предното колело. Летяха с него, за да разгледат велосипеда.

— Лети по-бързо от тротонетка — помисли си Светлинек и попита: — Татенце, защо не ми даде да карам колело вместо тротонетка?

— Защото за игра стига и тротонетка. Колело на светулковците не им трябва, нали имат крила.

Ведосипедистът се отдалечаваше зад селото все по-бързо и по-бързо. Светулковците се задъхваха.

— Да го оставим и да се върнем в селото — каза бащата.

Във всички сгради беше вече тъмно. Само в училището още светеха. Но скоро и в него светлината угасна. Навсякъде беше тихо. Само водата в реката ромолеше.

Светулковците летяха над площада. Новаците си казаха, че ще се състезават над него. Надпреварваха се, докато се изпотиха.

Светлинек изведнъж си спомни:

— Татенце, къде живее бръмбарът дърводелец, който ми направи тротонетката?

— До реката под селото.

— Хайде да отидем при него!

— Та нали сега хората спят.

— Нека си спят, искам да зная къде живеят.

Под селото до реката имаше голяма разклонена върба. Светулковците се спуснаха на нея. Само дънерът отдолу беше изгнил.

— Тук е стаичката на семейството на дърводелеца — каза бащата.

Светулковците новаци светеха със своите фенерчета в кухнята, за да видят стаичката. Светиха, светиха, но техните светлилки не проникнаха до дълбочината.

— Светланек, хайде да влезем заедно в кухнята! — предложи Яворанек.

Бащата на Светлинек напразно ги предупреждаваше.

Пропълзяха внимателно и светнаха.

— Каква дупка! — възхищаваше се Яворанек.

Изведнъж чуха отдолу вик „Помооц!“, последван от ридание и шум. Бързо се обърнаха и излетяха от върбата. Светулковците се изплашиха, като ги видяха колко ужасени изглеждаха.

От кухнята излетя полският дърводелец. Той махаше широка брадва и крещеше:

— Кой иска да се вмъкне в моя дом?

Яворанек едва-едва успя да избяга.

— Това сме ние, светулковците от горската поляна, дърводелецо! Не се страхувайте! — извика бащата на Светлинек.

— Ах, вие ли сте, Къпинов? Напразно се изплашихме — отдъхна си полският дърводелец и отпусна брадвата.

— Изплашиха ви Светланек и Яворанек. Влязоха в кухнята просто от любопитство — извиняваше се Къпинов.

— Не пречи, но Яворанек можеше да плати любопитството си с главата си и аз нямаше да имам вина за това — отбеляза бръмбарът дърводелец.

На изток просветляваше.

Светулковците решиха да се връщат в къщи.

Когато долетяха до горската поляна, от всички коминчета се виеше дим.

Светлинек изяде две чинии каша и се обърна към майка си:

— Ще ви изпекя нещо. Послушайте!

— Да знаеш колко съм любопитна, Светлинко!

Светлинек запя песента, която беше чул в училището. Майка му го помилва по главата и го притисна до себе си. В нейната прегръдка се унасяше за сън. Майка му внимателно го отнесе в леглото.

И бащата бързо заспа. Майката и Светлинка измиха съдовете и също се приготвиха да спят.

2.

На другата вечер светулковците пак летяха до селото. Но ги изненада буря. Превиваше дървета, чупеше клони. После се плъзна по небето зигзагообразна светлина и затътна. Светлинек се притисна до баща си.

— Не бой се, Светлинек! Светкавицата пада, преди да я забележиш, а гърмът нищо не може да ти направи.

Виеше буря, трополеше гръм и по небето пробягваха огнени змии. Заваля пороен дъжд. Светлинек се скри под дебел клон.

— Няма да останем тук! Светкавиците удрят тъкмо по високите дървета.

Полетяха да се скрият под стряхата на училището.

Хуууу! Фиии! Тряс! — тресеше се училището в пламъци.

Светулковците затрепераха от страх.

Нова светкавица люшна гръмоотвода над стряхата. Светлинек пак се притисна до баща си.

— Бурята е страшна, но нищо не може да ни направи — утешаваше бащата светулковците.

И беше прав. От стряхата се лееха цели потоци вода, но те бяха на сухо и светкавицата не можеше да стигне до тях. Вече не се страхуваха толкова много от синьо-зелените светлини.

Синя светлина избухна пак в небето, едва не ослепи светулковците. Забоботи гръмотевица, въздухът потрепера, светулковците насмалко да се търкулнат под водосточната тръба. Падна отново гръм и голямото крушово дърво в градината до училището се пръсна в няколко посоки. Училището потъна в мрак.

— Пожар, пожар! — се чу вик в селото и след малко започна да тръби тръба.

В училището грейна светлина, искърца ключ в ключалката и от вратата излетя пожарникар с каска на главата. В движение закопчаваше на кръста си колана със секирката и тичаше към площада.

— Кой беше този, татенце?

— Учителят, не го ли позна?

— Не го познах. А къде тичаше?

— Сигурно към пожарната помпа.

Появяваха се и други пожарникари и всички тичаха в същата посока, в която тичаше и учителят. И още хора, мъже, жени, момчета изхвърчаваха от сградите и тичаха някъде към селото. Чуваше се все по-силен шум, крясък и ридание. Засия жълто сияние. В него се мяркаха пожарникарите. Теглеха и натискаха пожарния кран. Тръбачът тръбеше: пожаар, по-жаар, по-жаар!

— Да идем при огъня, татко!

— Не можем! Ще ни се намокрят крилете и после няма да можем да отлетим към къщи. Ще отидем да видим какво става, като престане да вали.

— По-жаар, по-жаар, по-жаар! — ехтеше тъжният глас на пожарникарската тръба някъде зад площада. — По-жаар, по-жаар! — обади се друга тръба откъм другия край на селото. След малко се втурнаха коне. Теглеха кола с пожарникари и след тях пожарникарски кран на гумени колела. Изчезнаха с него зад училището.

С боботенето на крана се смесваха команди, писъци, ридания и плач.

— Татенце, вече престава да вали, да отидем при огъня!

Огънят озаряваше постепенно цялото село. Една стряха рухваше, друга на отсрещната страна на двора гореше цялата в пламъци. Моторният кран хвърляше вода на две струи, всяка към отделна стряха, а ръчният кран поливаше покрива на съседната сграда, за да не я запалят летящите искри.

Хората извеждаха конете и добитъка, гонеха пилците. Замаяните животни не искаха да се мръднат от местата си. Други изнасяха юргани, дрехи, обувки, съдове и мебели.

— Да не посмее някой да влезе вътре! — извика един пожарникар.

— Това е учителят! — позна го Светлинек.

— Там е още детето ми! — крещеше полуоблечена жена и се хвърляше към горящата сграда.

Но учителят я задържа, понеже вътре влезе един пожарникар. Жената се мяташе и крещеше:

— Пуснете ме там!

— Успокойте се, майко, вашето дете ще бъде спасено! — утешаваше я учителят.

Още не изрекъл това, прозорецът се отвори и през него излетя пожарникарят с детето в ръце. Жената се изтръгна от учителя, сграбчи детето и с плач побягна далече от сградата.

На площада се обади друга пожарникарска тръба и още в същия момент пристигна и третият пожарен кран, пак ръчен. От конете се дигаше пара. Докато каруцарят ги разпегне, дойде четвърти пожарен кран, този път моторен.

— Браво, сега огънят ще бъде угасен! — извика Светлинек.

Огънят наистина беше бързо угасен, потушиха го силните струи вода. Чуждите пожарникари си отидоха, тукашните обаче останаха, защото имаше опасност още някъде да избухне пламък. Хората се разотиваха. Пожарникарите смъкнаха обгорелите покриви, изгребваха и разхвърляха тлеещото сено.

Остана на двора само стопанинът. Разглеждаше унищожените сгради и си триеше очите. Но не плачеше.

— Да отидем да светим на пожарникарите! — извика Светланек и всички светулковци го послушаха.

После се отправиха към къщи. Летяха към леса, младите светулковци летяха напред. При гората спряха. Изплаши ги виенето на голямата птица, бухала. Светеше с очите си и отваряше дебелия си извит клюн.

— Искан да ни нагълта! — изплаши се Светлинек.

— Не бой се, Светлинек! — успокои го баща му. — Бухалът не лови светулки. Той се храни с мишки и с други дребни животинчета.

Светлинек се радваше, че най-после ще си бъдат в къщи.

А в къщи майката ги посрещна щастлива, че не са пострадали от бурята, че нищо не им се е случило.

След вечеря Светлинек ѝ разказа всичко за бурята. И за пожарникарите ѝ разказа, и за пожара. После заспа като къпан.

Дори песента и цигулката на щуреца под прозореца не го пробудиха.

3.

Светулковците ходеха да светят всяка нощ. Летяха из околността и опознаваха всички села на нея. Виждаха нови неща.

Няколко дни по-късно светиха пак в селото до реката. Учудваше ги, че прозорците на училището са все осветени. Затова полетяха към тях. Тъкмо приближаваха, един прозорец се отвори и жената на учителя погледна към площада.

— Няма го още! — изрида тя.

Скоро на площада светнаха фарове, забръмча мотор и до училището приближи кола. От нея излезе човек. Учителят изтича да го посрещне:

— Побързайте, докторе, страхуваме се да не изпуснем момчето!

Светлинек потрепера, стана му жал за момчето на учителя. Отлетя до прозореца, но в това време лекарят, съпровождан от учителя, се връщаше вече към колата.

— Правя, каквото мога — каза докторът, — но не зная, не зная какво ще стане до сутринта... — Седна в колата и замина.

— Ще полетим към града — предложи бащата на Светлинек. Искаше малкият Светлинек да забрави за момчето, но и на него му беше мъчно за това момче.

Светулковците приеха предложението. Новаците бяха радостни. Само Светлинек мълчеше, въпреки че винаги много искаше да отиде в града.

Летяха покрай реката чак до железния мост. Зад тях имаше улица. Осветяваха я електрически лампи. В дъното се издигаше голям замък с широка кула. Около замъка имаше укрепления, а зад тях високи валове, обраснали с дървета. Светулковците летяха над всички валове и гледаха към двора. Замъкът им харесваше.

После минаха през две порти и долетяха до чуден площад със старовремски домове и общини.

— Това е същата кула като кулата на вълшебниците, нали?

— Да, хайде да отидем там.

Кацнаха на кулата и погледнаха наоколо. Ах, каква красота! Зад кулата имаше площад, от който водеше широка и дълга улица, пълна с пъстроцветни светлини. Навсякъде имаше много, много улици. А колко високи и ниски къщи, кули, комини и светлини! Светулковците не знаеха къде по-напред да гледат.

— Това е голям град, да полетим из улиците! — помоли Светлинек.

Летяха по широка и дълга улица, залята от светлини, докато стигнаха до един кръстопът на четири улици. Там имаше малък площад с паметник по средата.

Сега по коя улица?

Излетяха над високите домове и се спуснаха над един насип. Под тях нещо засъска и запуфтя, стрелкаше се като змия и хвърляше искри. Светулковците новаци се изплашиха. Но бащата ги успокои и им каза, че това е влак.

Като се нагледаха, литнаха из улиците точно срещу изгрева. После се отправиха към къщи.

Светлинек разказа на майка си какво бе видял в града, каза й също, че момчето на учителя е тежко болно. После заспа. Но не спа спокойно. Все нещо му се присънваше.

Следващата вечер, след като закуси, бащата каза:

— Днес пак ще летим до града. Радваш ли се, Светлинек?

— По-добре до селото, татенце!

— Защо?

— Знаеш ли, аз много искам да разбера как е момчето на учителя — дали не е умряло? Цяла нощ съм го сънувал.

Полетяха към селото.

„Живо ли е, не е ли живо?“ — мислеше си Светлинек и сърцето му биеше от страх и тревога.

В училището беше тихо, завесите на прозорците бяха дръпнати. Светулковците се настаниха в дърветата пред прозорците. Бяха седели доста време, когато вратите се отвориха и най-големият син на учителя, този с очилата, изтича към съседите.

След няколко минути излетя от съседите мотоциклетист с фар на предното колело. Синът на учителя бързаше към къщи.

Какво става?

— Да отидем да видим сала! — предложи бащата.

Но Светлинек го помоли:

— Да останем тука, татенце!

Беше тихо. След около половин час в далечината забръмча кола. Бръмченето се чуваше все по-силно. Колата бързо прекоси площада и се отправи направо към училището. Познаха лекаря. Втурна се в училището.

От училището излезе някъде към разсъмване. Учителят го изпращаше и горещо му благодареше.

— Никакви благодарности, аз просто изпълних своя дълг — каза докторът, седна в колата и замина.

Светлинек си отдъхна. Разбра, че момчето е спасено.

— Татенце, хайде към града! — каза радостно той.

Качиха се пак на високата кула, настаниха се върху нея и загледаха на всички страни. Светлинек се взираше в ярките цветни светлини по главната улица и им се възхищаваше.

— Знам още един хубав град — каза бащата. — Зад планината е и е на същата река, на която е и този, но оня е срещу течението.

— Ще полетим ли някога натам, татенце?

— Ще полетим.

После се понесоха над главната улица с ярките цветни светлини и се спряха при паметника. Бащата посочи широката сграда от дясната страна:

— Това са казарми!

— Тук ли е войникът, приятелят на Хелена?

— Да, Светлинко.

— Ако знаех къде е точно, щях да погледна през прозореца.

— Нищо не можеш да видиш, защото войниците си лягат рано.

Литнаха по-нататък. Бащата показваше фабрики с комини, бирена фабрика, захарен завод, петролозавод.

По релсите на железопътната линия стигнаха до гарата. Точно там спря пътнически влак. Светулковците видяха колко хора пътуват нощем.

Прелетяха през няколко улици отвъд площада и стигнаха до една мелница, висока като крепост. Реката ги отведе при друга река.

— Това е нашата река! — сияеше Светлинек. — По нея мога да намеря пътя към къщи.

— Лети тогава, ние ще останем още малко тук — подкани го баща му.

— По-добре да тръгнем всички! — молеше Светлинек.

Полетяха.

— Мами, най-малкият син на учителя ще оздравее! — радостно съобщи Светлинек още от вратата.

— Много се радвам, Светлинко, но още повече се радвам, че си здрав ти.

— Здрав съм, мами, и съм много гладен.

Майка му приготви чиния хубава каша.

— Още една! Още една, мами — помоли Светлинек, като изяде кашата.

— Може би още две — усмихна се майката и му подаде чинията, напълнена чак догоре с каша.

Светлинек яде, яде, но не изяде всичко. Остави лъжицата:

— Спи ми се, мамо.

Майка му бързо му оправи леглото, Светлинек се строполи на него и заспа.

Баща му и майка му си поговориха още малко в стаята, а Светланек и Светлинка — в градината под прозорците.

4.

Светлинек много обичаше да лети до града, понеже виждаше все по-нови и по-нови неща. Искаше всичко да знае, затова все питаше. Разбра, че има много градове — и по-големи, и по-малки.

— Кога ще отидем до града срещу течението, тате? — попита той.

— Искаш ли да го видиш?

— Да, искам.

— Тогава ще полетим още днес.

— Bravo! — сияеше от радост Светлинек. — Мамче, моля ти се, закуската, ако обичаш.

Майката приготви закуската, закусиха и полетяха. Най-напред над гората и над склоновете на планината. Залязващото слънце обагреше небето с червено сияние. В небесната руменина се синееха хълмове и върхове, чернееха гори, зеленееха ливади и ниви, белееха села.

От склоновете долиташе чудна песен.

— Този глас ми е познат отнякъде, тате.

— Да, пее Хеленка. Погледни, Светлинко!

Хеленка забеляза светулковците и им извика:

— Добър път и щастливо завръщане, светулковци!

Стигнаха до селото на реката и по нея се пуснаха срещу течението. Летяха дълго. Притъмняваше вече, когато забелязаха голям град, сияещ от огромни светлини като в приказка. Доляяха до устието на друга река и кацнаха на стара върба върху скалистата издатина между двете реки, за да си починат.

— Какво тътне и шуми?

— Машините в електроцентралата и водата на яза.

До електроцентралата имаше хубав парк. Хвъркнаха над него и се отправиха по улиците с дълги домове и много прозорци. Пред къщите стояха на стража войници. Светлинек позна — това са казарми.

Завиха наляво, минаха през едно площадче и навлязоха в голям дълъг площад с кули. Бащата посочи към аркадата отдясно:

— Това е старият град, сега ще видим новия.

Литнаха по зигзагообразна улица надолу и се озоваха пак при реката. Поеха по крайбрежието срещу водата и спряха пред голям дом със скулптури по фасадата.

— Това е музей — показва им бащата, — в него се съхраняват паметници от стари времена.

Прелетяха реката над новия мост и спряха на огромен площад, равен като маса. Такъв красив и чист площад още не бяха виждали.

— Тук могат да се провеждат състезания през лятото! — каза Светланек.

— Хайде да полетим в кръг над него и да видим колко ще трае обиколката му — предложи Яворанек.

Светулковците хвъркнаха. Летяха бързо, но им отне доста време, защото площадът беше обширен. После летяха новаците. Отне им още повече време.

— Откъде се трупат толкова хора и излизат толкова автомобили?

— От гарата. Хайде да отидем да я видим.

Влетяха направо вътре, в огромния палат на гарата. През подлеза стигнаха до перона. По него стояха хора. Дойде влак.

— Да се повозим малко — предложи бащата.

Светулките се настаняха по покривите на вагоните и влакът тръгна.

— Колко е хубаво да се возиш на влак! — възхищаваха се те и разглеждаха околността.

Беше ясна лятна нощ.

— Ей там в далечината се чернее нашата планина — сочеше Светлинек.

Като стигнаха близо до планината, бащата заповяда да напуснат влака и поеха към планината.

В планината кацнаха на високата наблюдателница върху кулата на крепостта. В небето грееше луната.

— Оттук бих желал да гледам през деня! — замечта се Светлинек. — Трябва да е хубав изгледът към целия край!

— Можем веднъж да станем по-рано и да дойдем тука. Нима хората не ходят и не пътуват нощем? — предложи бащата.

— Брррр, брррр! — забръмча нещо над главите им.

— Ииии, каква голяма птица! — възхищаваше се Светлинек.

— Това не е птица, а самолет! — засмя се Светланек.

— Къде лети?

Това вече Светланек не можеше да каже.

Самолетът закръжи над планината, върна се над реката към града и изчезна някъде.

На изток започна да просветлява.

Светулковците се готвеха за връщане в къщи. Но Светлинек помоли:

— Нека останем тук, много искам да погледам от наблюдателницата изгрева на слънцето и въобще да разгледам целия край!

— Да, да, да останем! — разхленчиха се новаците.

Останаха и се загледаха в далечината от кулата на крепостта. Виждаха все по-голяма и по-голяма част от околността. После забелязаха далече на изток тъмна ивица. Тъмната ивица синееше. Изведнъж зад нея засия червена дъга и над земята се търкулна червен диск.

Светлинек гледаше към равното поле с хубави села и се взираше все по-далече и по-далече към зелените лесове. Полето страшно му харесваше.

— Зелената кула на нашия град великолепно се откроява в това сияние — каза той.

— Да, нашият град и въобще нашият край е много красив — съгласи се бащата, — но хайде сега да полетим към нашата красива поляна в гората!

Слънцето грееше и събуждаше от сън цялата околност.

— Светът е прекрасен, мами! Пожелавам ти да го видиш от кулата на крепостта. Има да се възхищаваш! — викаше Светлинек още от вратата на стаята.

— На мене ми се струва, че най-хубав е нашият дом — усмихваше се майката. — Най-щастлива съм, когато ви видя всички заедно в нашата стая. Сядайте и яжте, сигурно сте изгладнели, след като толкова дълго летяхте.

Светлинек и баща му наистина бяха изгладнели. Хапнаха си хубава каша и после си легнаха.

Светлинек сънува, че гледа от кулата на крепостта към широкото поле, към сините планини в далечината.

5.

На другата вечер светулковците летяха към близкия град.

— Да се отбием до селото, тате, много искам да зная дали момчето на учителя е вече по-добре! — помоли Светлинек.

Останалите новаци също желаеха това.

Когато долетяха до училището, един от прозорците беше отворен. Погледнаха през него. Вътре най-малкият син седеше в креслото и четеше книга. Беше блед. Майка му плетеше чорапи до масата, а баща му пишеше нещо.

— Така се радвам, че момчето оздравява — отдъхна си Светлинек, — сега ще ми е драго да светя.

Хвъркнаха към града, кацнаха на зелената кула и се загледаха, обкръжени от сиянието на цветните светлини.

— Все пак нашият град е по-хубав от града срещу течението — твърдеше Светлинек.

— Не — не се съгласяваше Светланек. — И двата града са хубави и всеки си има по нещо по-хубаво от другия.

А бащата добави:

— Хубавите градове са много. За да ви убедя в това, нека полетим към друг един град.

Минаха над две хубави, чисти селца и наближиха гората.

— Какво съска и блъска така между тези високи комини до гората?

Светулковците бяха сега над голяма фабрика и можаха да я разгледат, защото в нея светеха много електрически слънца.

— Голяма е като град — учудваше се Светлинек.

После летяха над вили, после пак над гора, докато се озоваха над големи палати в някакъв парк. Между палатите се издигаше комин, а на комината имаше голямо гнездо.

— Ей, че високи птици! — Светлинек кръжеше около гнездото. — И какви дълги клюнове имат! Няма ли да ни налапат?

— Не бойте се! Щъркелите ядат жаби и мишки и само когато са много гладни — големи бръмбари! — обясни им бащата.

Щъркелът видя светулковците, стана, вдигна криле и затрака с клюн. Такива удари! Светулковците отлетяха уплашени.

Спуснаха се към земята и разгледаха парка. Направи им впечатление чешмата, която представляваше красива женска статуя. Из парка се разхождаха хора, някои седяха по пейките.

— За какво е тази висока желязна клетка, тате?

— Погледни!

— Кой седи в нея?

— Двойка маймуни.

Маймуните забелязаха светулковците.

— Как си кривят лицата — смееха се светулковците и любопитството ги привлече чак до клетката.

Едната маймуна протегна ръка и поиска да ги хване. Можеше да се свърши със Светланек: едва успя да отлети. Светулковците се изплашиха и започнаха да се въртят около клетката. Страх обзе маймуните, бягаха, пицяха, скачаха като подплашени.

Светулковците се отдалечиха. Очите им ослепи силна светлина. Пред една от сградите на баните спря кола и от нея слезе мъж. Светлинек позна лекаря, който спаси най-малкия син на учителя.

Излетяха от баните през една порта и се озоваха на площад, пълен с коли. Къщите, прозорците и вратите бяха прясно боядисани.

— А какво има там на хълма?

Поеха нататък. Пред портата стоеше войник. Казарма.

Отминаха гробищата, литнаха по дълга алея, а после над широко езеро и се отправиха към железопътната линия. Пазачът при къщичката до линията въртеше макарата — пускаше бариерите. От гората изсвистя влак и като огнен змей така профуча покрай къщичките, че прозорците им издрънчаха.

На младите светулковци влакът се хареса. Строица се един зад друг и почнаха да си играят на влак. Яворанек беше локомотивът. Съскаше, пицеше и летеше, колкото можеше. Останалите забързаха след него. Хвърчаха през ливади, през ниви — към леса под планината. Старите просто не можеха да ги настигнат.

Когато долетяха на горската полянка, вече се разсъмваше. И понеже след дългия път бяха страшно изгладнели, нахвърлиха се с апетит на яденето.

По време на яденето Светлинек подметна:

— Днес Светланек можеше да го няма вече...

Гърнето падна от ръцете на Светлинка.

— Съвземи се! — задърпа я майката. — Нали Светланек е жив!
— И се скара на Светлинек — Защо плашиш Светлинка?

Светлинек едва не се разплака.

— Той не я плаши — извини го бащата и разказа случая с маймуните.

Светлинка се успокои, избърса масата, но не сложи ни хапка в устата си.

6.

В полето под планината настана време за жътва.

Стопаните бяха щастливи от хубавата реколта. Дори птиците изчисляваха колко ще получат за зърното си стопаните тази година.

— Пет пари, пет пари! — викаше пѣдпѣдѣкѣт.

А яребицата го поправяше:

— Четири, четири!

— Три, три! — прикръсваха врабците към нея и опитваха зърното.

Високо над планината се стрелкаше чучулига.

Светулковците срещаха жътвари и жътварки, жътварски машини и талиги с жито, които привечер се връщаха от полето. Оpozнаха много хора от селото, някои разпознаваха и по гласовете.

Полето ухаеше на хляб, поляната в гората — на малини.

Светулковците си щипваха малинки. Светулките ги варяха и изстискаха от тях сокове. Приготвяха запаси за зимата.

Веднѣж, когато слънцето беше пред залез, Светлинек съзря семейството на учителя. Майката и най-малкият син носеха канчета, пълни с малини. Средният син наблюдаваше природата. Като видя Светлинек и другарите му, каза:

— Това са светулковци. Живеят в гората, строят си къщички под дърветата и храстите. През деня спят, нощем светят. По-ясна светлина имат светулките, но те не могат да летят, нямат крила.

Най-големият син на учителя, с очила на очите, вървеше с наведена глава — мислеше за нещо.

Светулковците летяха по нивите и светеха на хората по време на работа. В полето се работеше до късно през нощта. Стопаните използваха хубавото време.

Светлинек с най-голямо удоволствие светеше на конете по пътя. Възхищаваше се от тяхната сила. Обичаше ги. Затова изрѣкопляска, когато една вечер през обраните ниви препуснаха войници на коне. Отиваха към гората. Един извика на Хеленка, която веднага излезе пред къщи:

— Довиждане в неделя, Хеленко! Чакай ме!

Светулковците познаха момчето на Хелена.

Радостните дни на жътвата изтичаха като вода. Дойде студеният вятър и зафуча из стърнищата. Съобщаваше им, че приближава есента.

*Гори, гори зелени,
горко ви в дните студени,
ще увехнете, ще окапете,
гори, гори зелени... —*

пееше Хеленка при вечерните разходки по горската поляна.

Вятърът донасяше над поляната дим от стърнищата. Пастирите палеха огънове. Духаха над въглените, а когато огънят дигаше пламък, хвърляха в него картофи и ги печеха. А когато ядяха печени печурки, устните, носът и брадата им бяха целите омърляни.

Но дори и огньовете на пастирите не можеха да спрат студа, който с всеки ден ставаше все по-силен и по-суров.

— Хайде да полетим до нашия град да го видим още веднъж — молеше Светлинек. — Цяла зима ще ни липсва...

Бащата удовлетвори молбата му.

Светулковците се настаниха на зелената кула, за да се порадват още веднъж на сиянието на светлините. На Светлинек най-много му харесваше широката и дълга улица, пъстроцветно осветена.

По тротоарите се трупаха хора, по улиците се надпреварваха мотоциклети и автомобили.

„Весел е животът в града“ — помисли си Светлинек.

В този миг запищяха сирени и изведнъж изгаснаха всички светлини. Градът потъна в тъмнина.

— Какво значи това? — изплаши се Светлинек.

Но и баща му не можеше да обясни.

Спуснаха се от кулата по стрехите на къщите. Под кулата тичаха хора, други изчезнаха по домовете. Колите спряха до тротоарите. Площадът и улиците за миг се опразниха.

— От кого, от какво се страхуват хората?

Над града се люшна огромна къделя от лъчи, от другия край лумна друга. Светулковците се върнаха на кулата, за да виждат по-

добре. Светлинните ивици се кръстосаха на едно място във висините. В самия кръст на светлините се оплете сребърна муха. Подскачаше, бягаше, но светлините тичаха с нея и не я изпуснаха от ръцете си.

— Какво е това?

— Струва ми се, че е самолет.

— Да, самолет е!

Крилата на самолета бляскаха в синьо. Изведнъж от самолета падна червена граната и светлинните ивици изгаснаха. Беше тихо. В тъмнината над града заръмжа нещо и затътнаха гърмежи. А светлинните ивици отново скачаха по небето, смесваха се и се кръстосваха. Та-та-та, прас, бум, та-та-та, прас, бум!

Светулките се объркаха. Никой не знаеше какво става. Гърмеж след гърмеж разтърсваше въздуха. Небето тътнеше. Пукаха изстрели, мигаха светлинни ивици.

— Бам! — падна нещо на стряхата на един дом. В същия миг от покрива му избухна пламък като при пожар.

— По-жаар! — чу се пожарникарският сигнал и на площада долетя автомобилен пожарен кран. Спря пред дома. Пожарниците развиваха и теглеха маркуча. По високата стълба, която се дигаше и накланяше към покрива, се изкатери пожарникар и насочи маркуча към пламъците.

На паважа падна нова бомба. Право покрай кулата. Хората бягаха на всички страни.

Светулковците се спуснаха надолу да видят какво става. Един мъж падна върху тротоара. Притичаха двама мъже към него, положиха го на носилка и изчезнаха с нея.

— Хепчи! — кихна Светлинек. — Хепчи! — кихна Светланек. — Хепчи, хепчи, хепчи! — кихаха всички светулковци.

— Какво е това, дете ни гъделичка в носа и ни драци в гърлото?

— Да се махаме! — извика бащата и също кихна.

Светулковците го последваха. Над главите им пукаха изстрели, ехтяха гърмежи, кръстосваха се светлини и бръмчаха самолети. Поеха си дъх, едва когато летяха покрай реката към къщи.

Бяха вече в гората, когато отново зареваха сирени в града — и светлинните угаснаха в небето.

— Бомбардировката свърши! — обади се глас в селото.

— Де да беше вярно, кой знае какво още ще се случи! — присъедини се друг глас, а трети отбеляза: — Сега ще имаме все по-често упражнения по гражданска отбрана!

— Назад към града! — реши бащата на Светлинек.

Летяха обратно към зелената кула. Градът отново се къпеше в море от светлини, красивата улица пак беше пълна с хора и автомобили, като че ли нищо не беше станало.

Скоро обаче чувствително застудяване накара светулковците да се върнат обратно.

— Сбогом, наш хубав град! Довиждане чак през пролетта! — сбогуваха се те.

В къщи разказаха как са се изплашили.

— Ние също се изплашихме — признаха си светулките.

— Аз се страхувах да не ви се случи нещо — шепнеше Светлинка на Светланек.

— Би ли плакала за мене? — наклони се Светланек към нея.

Студът ги прогони всички по домовете им.

След вечеря Светлинек се сгуши под юргана. Но не заспа, само се затопли и помоли баща си:

— Хайде да полетим още веднъж да видим училището!

Полетяха към училището. Прозорците на първия етаж светеха. Зад тях в класната стая беше пълно с хора, мъже и жени, момчета и момичета. Седяха по чиновите и стояха до стената. И двете по-големи момчета на учителя бяха там.

Учителят излезе на подиума:

— Драги граждани! Макар и да не желаем войната, трябва да бъдем подготвени за нея. Затова провеждаме тези упражнения...

Излезе един гражданин, обърна към всички противогазова маска, обясни как се казват отделните ѝ части и показа как се слага на лицето.

Пред училището стояха няколко мъже. Говореха, че трябва да изкопаят в ската под леса скривалище, за да могат да се крият в него децата и жените, ако наистина избухне война.

— Много съм любопитен какво ще бъде това скривалище, тате — шепнеше Светлинек.

— Аз също, Светлинко.

Но светулковците имаха свои грижи: трябваше да се подготвят за зимата.

На другия ден започнаха да свличат и превозват с колички дърва на купчини, после ги препращаха по домовете. Събраха запаси повече, отколкото миналата година, защото очакваха тежка зима.

Светулките и децата събираха горски плодове и зеленина за зимата. После всички семейства се срещнаха, питаха се един друг кому какво не достига и си помагаха.

Дойде и щурецът да им свири за раздяла. Поблагодари за подаръците и се сбогува:

— Довиждане през пролетта!

Зимата беше наистина тежка и зла. Светулковците обаче успешно се преборваха с нея. Дърва и продукти имаха повече, отколкото им беше необходимо. Планината пазеше поляната от северните бури, а лесът — от западните лапавици и киши.

Светулковците си почиваха, варяха, пържеха, печеха, ядяха и спяха.

Един ден заваля сняг и зави вятър в комина.

— Глава не бих подал от вратата — каза бащата.

— Дали ходят сега хора по улиците на града, тате? — попита Светлинек.

— Комуто не се налага, не излиза.

Разказваха си разни неща и чакаха да дойде пролет. Под планината пролетта започва рано, защото слънцето се опира на южните ѝ склонове и топи снега.

И така, докато светулковците живееха с надеждата за нея, пролетта дойде.

III ВОЙНАТА

1.

Пролет дойде, пролет, пак ще бъде май... — пееше си Светлинка в градината, докато отвиваше розите.

А под калината така пееше Светланек, че кънтеше цялата горска поляна.

Поляната се зеленееше от трева, жълтееше от иглика и синееше от потайниче.

Светулковците разширяваха спортната площадка. Светлинек помагаше. След работа тренираше летене, хвърляне на копие, ходене по греда, теглене на въже. Светлинка репетираше песни и игри.

— С такова нетърпение чакам тържеството на полета и съм любопитна да те видя — каза тя веднъж на Светланек.

— Защо? — опита се да разбере Светланек.

— Знаеш ли, на мене ми харесва такъв светулко, когото никой не може да победи, който е храбър и безстрашен.

Светланек скочи към нея и разпери криле, сякаш искаше да я прегърне, но Светлинка се дръпна назад и изтича към къщи. Светланек опъна криле и ѝ препречи пътя:

— Няма да те пусна да си отидеш!

— Ако не ме пуснеш, ще ти се разсърдя. Така ли си представяш храбростта? Докажи я на тържеството на полета!

Светланек отлетя и по пътя за в къщи все мислеше как да докаже пред Светлинка на тържеството на полета, че е храбър, че не се страхува от никого.

Тържеството очакваха с нетърпение всички светулковци и всички светулки. Когато дойде денят, пръв на спортната площадка беше Светлинек. След него дойдоха музикантите и почнаха да си настройват инструментите. Докато Светлинек успее да ги огледа всичките, галерията се изпълни със зрители. Дойдоха и долетяха не само светулковците, но и разни бръмбари и насекоми.

Къпинов излезе на подиума и откри тържеството:

— Уважаеми гости, мили съграждани! Срещнахме се пак на тържеството на полета. Бъдете весели и се обичайте! Да живеят

светулките и светулковците!

Между ръкоплясканията изведнъж се разнесе скимтящ рев на сирени откъм града, трещене на самолети и викове на хора от селото.

— Какво ли е това? — изплашиха се те.

След малко дотичаха на поляната хора и — хайде към игрището.

Светулковците едва успяха да се разбягат пред тях. И хората се разбягаха из гората.

Когато светулковците отново долетяха и се стекоха насам и светулките, видяха, че игрището е изпотъпкано.

Свършено беше с тържеството и с настроението. Светлинек едва не заплака.

Светлинка погледна към Светланек. Светланек видя в очите ѝ сълзи. Съжаляваше, че не може да ѝ докаже колко е храбър. Искаше да я погали по лицето, но тя отмести ръката му и изтича към майка си.

Някои светулки ридаеха. Само гърмежите на оръдията и тътенът на избухващите бомби заглушаваха тяхното ридание.

— Дали не е избухнала война? — каза Къпинов.

Сирените изпищяха отново и проточено застанаха.

— Край на нападението! — викаха хората и се събираха на поляната.

Светулковците им светеха по пътя до селото и научиха, че войната наистина е избухнала. Като се върнаха, разказаха това на светулките. Те се тресяха целите от страх да не ги засегне и тях войната. Къпинов ги утешаваше, но не успя да ги развесели. Не успяха дори музикантите и щурецът с неговите поговорки, вицове и песнички.

Полският ковач и дърводелецът си говореха:

— Ако знаехме кой е започнал войната, щяхме да се дигнем срещу него.

— А аз щях да му изсвирия погребален марш за раздяла — присъедини се към тях и щурецът.

Никому не беше до смях. И на Светлинка, когато Светланек я питаше може ли да я изпрати до в къщи. Само завъртя глава. На Светланек му стана тъжно.

Печал падна над цялата поляна и над целия край под планината.

2.

— Какво става? — попита Светлинка баща си следващата вечер, когато закусваха. После изтича навън да види дали лети Светланек.

Бащата също излезе пред къщи. Видя, че пред него се събират не само светулковците, но и светулките.

— Къпинов, днес всички оставате в къщи! — му извикаха светулките, веднага щом го забелязаха.

Това зарадва Къпинов, но привидно той не се съгласи и попита за очи светулковците:

— Ще летим ли, или няма да летим?

— Ще летим! — обади се ясен и звънлив глас.

Всички се обърнаха в посоката, от която долетя гласът.

— Ти искаш, Светланек, да полетиш и да ни оставиш да треперим за твоя живот? — обади се майка му.

Събранието се скупчи около тях.

— Искам да летя, мамо, но не се страхувай за мен, ще бъда много внимателен. Щом чуя сирени, ще загася светлинката си и ще се скрия под някой покрив.

— Не се ли страхуваш да летиш сам? — попита бащата.

— Не се страхувам! — отговори спокойно Светланек.

Гордост обзе бащата, но все пак му заповяда:

— Оставаш в къщи!

— Прости ми, тате, но днес няма да те послушам — не се предаваше Светланек. — Не мога да те послушам! Трябва да покажа и да докажа, че не се страхувам, че съм храбър.

— На кого и защо?

Светланек обърна светлинката си към събранието, като че ли търсеше някого, и след малко каза:

— На цялото наше общество искам да докажа. Да знае, че не се страхувам дори от смъртта.

— О, о! — зашумяха всички. — Знаем, че си храбър, но чак пък да не се боиш от смъртта?

Светланек наостри слух да чуе гласа, който му е мил, но не го чу. Приблужи се до родителите си и се сбогува с тях:

— Довиждане!

— Сам няма да те пусна! — заяви бащата и целуна майката: — Не плачи, ще се върнем!

— Ще полетя с вас! — притича Яворанек.

— Остани си в къщи! — молеше го младата Илемка.

— Какво му забраняваш ти, щом майка му не казва нищо? — смъмраха я светулките.

— Успокой се, Илемко, нали Светлинка не е казала гък за Светланек! — усмиряваше я Яворанек.

— Няма да е хубаво от моя страна, ако остана в къщи, щом вие ще полетите да светите — каза Къпинов.

— Където си ти, татенце, там и аз, хич не се страхувам — набра смелост Светлинек и го хвана за ръка.

— Няма да берем срам пред децата — извика Яворек, бащата на Яворанек, — ще полетим всички!

— Да, всички! — присъедини се и бащата на Светланек — Калин Калинов.

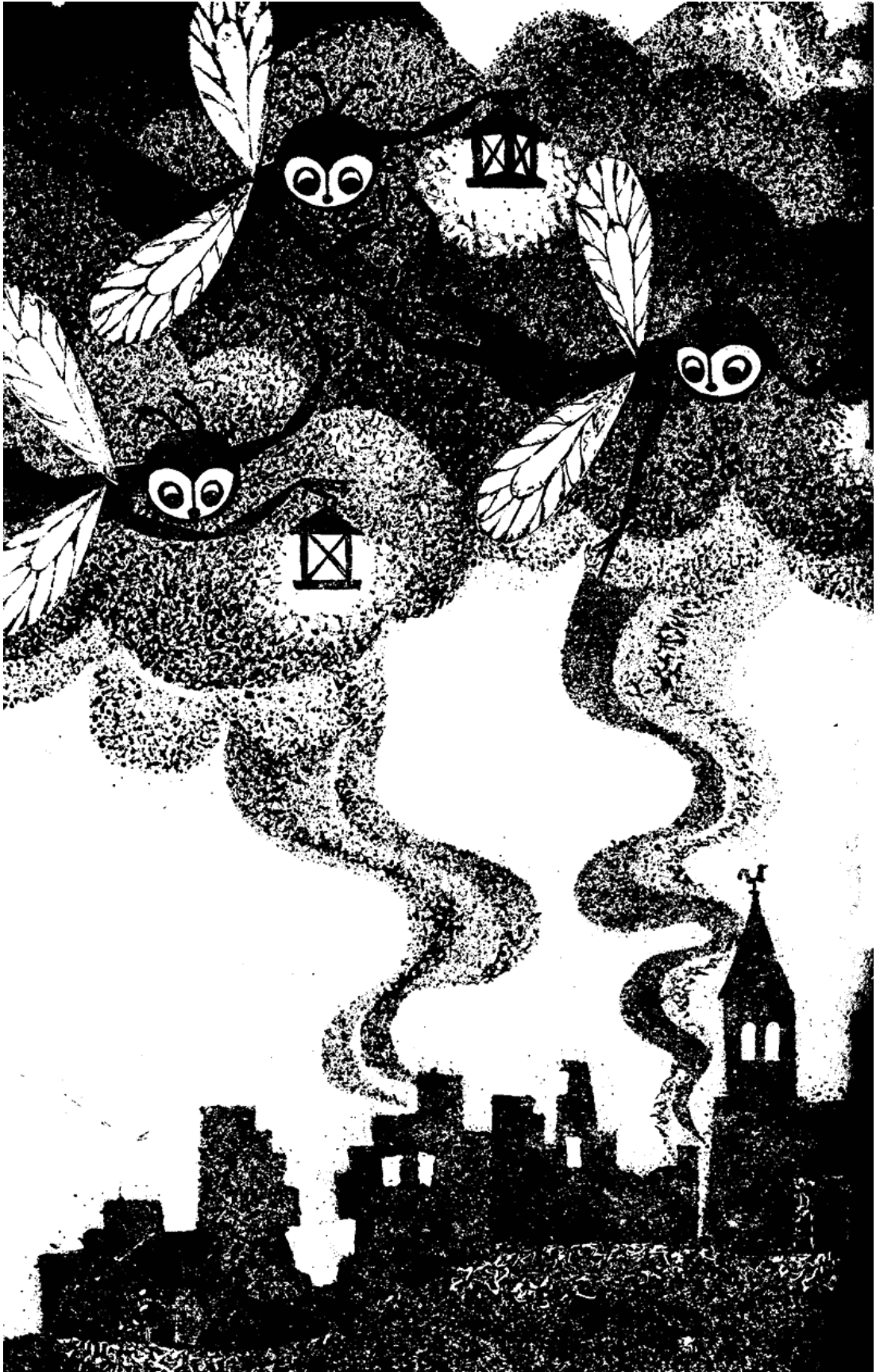
— Всички, всички, всички! — викаха светулковците един през друг. И вече се сбогуваха със светулките си: — Довиждане, наши божи кравички!

Когато отлетяха, очите на светулките се напълниха със сълзи.

— Ах, този наш Светланек, той ни причини болка! — ридаше Калина Калинова.

— Не се оплаквайте от Светланек — прекъсна я хълцащата Светлинка, — тази болка ви причиних аз.

— Ти, дъще нещастна? — плесна ръце майка ѝ. — Кажи как!

Но Светлинка изтича към къщи, без да каже нито дума. Светулките само чуваха нейния плач. Гледаха се една друга и се мъчеха да си обяснят всичко.

— Не знаеш ли нещо ти, Илемко? — мъчеше се да разбере Калинова.

— Аз знам само това, че Светлинка обича Светланек — изчерви се Илемка.

— Хм, обича... Има нещо друго тука...

Майката на Светлинка изтича в къщи да разбере. Но Светлинка не каза нито дума.

В това време светулковците летяха към града със зелената кула. При другото село, по бреговете на реката и пред града видяха ями от избухнали бомби. В града имаше разрушени къщи, над някои от тях още се издигаше дим.

— Дали няма и убити хора? — питаше се Светлинек.

— Не знам, но сигурно има — отвърна бащата и заповяда: — Загасете светлините си и — след мен!

Летяха близко след него, Светлинек го държеше за ръка. Зад града се настаниха на ръба на една фуния — яма от избухнала бомба. Мериха колко е широка и дълбока. Светеха си с фенерчетата.

— Мисля да летим вече към къщи. Все едно, не можем да светим на хората — каза Смърчинек.

— Светът се е обърнал наопаки. По-рано помагахме на хората със своите светлини, сега можем да им навредим — мъдруваше Поддъб Поддъбов.

— Няма смисъл да оставаме повече тука — продължаваше Смърчинек, — светулките сигурно много ни мислят...

— Какво ще кажеш ти, Светланек — попита Къпин Къпинов.

Но Светланек не отговори, дори не се обади.

Настана бъркотия: Светланек го нямаше между тях. Търсеха го — светеха към водата на дъното на ямата да не би да се е удавил, но Светланек го нямаше никакъв.

— Няма да се върна в къщи без него! Трябва да го намеря, дори и да е мъртъв... — нареждаше баща му.

Върнаха се в града, търсиха по улиците, където бяха летели. Улиците бяха без светлина, прозорците на къщите бяха затъмнени. Чак в последната улица на самия край на града видяха в едно прозорче

светлинка. Спуснаха се към нея и познаха Светланек. Седеше на рамката на прозореца и през просветваща пролука надничаше в стаята.

— Ама че дете! — ядосваше се баща му. — Така ни изплаши! Какво правиш тука?

— Гледам как една майка разглежда снимките на двете си деца. Плаче и нарежда, че ги е убила бомба. Така ми е жал за нея...

— Меко ти е сърцето, Светланек, но тръгвай с нас към къщи, при майка ти!

— И при Светлинка! — пошепна Яворанек.

Полетяха. Къпинов със своя Светлинек напред.

— Браво! Вече сме на поляната! — извика Светлинек след половин час.

Майка му и Светлинка бяха дошли да ги посрещнат.

— Лошо! Лошо ни сполетя, татенце! — протягаше склучени ръце майката. — Тази нощ обикаляха къпините двама мъже и казваха, че утре ще изкопаят под тях скривалище.

— Ще трябва да си построим нов дом! — въздъхна бащата. — Дотогава трябва да си намерим квартира и да спасим каквото е възможно от покъщината.

Отлетя някъде и скоро се върна с Поддъбов, Поддъбинек, Поддъбова и Поддъбенка. Помогнаха им да опаковат мебелите, съдовете, кухненските принадлежности и да ги откарат под дъба.

Когато откарваха с количка останалите неща, майката вече плачеше.

— Не плачи, всичко ще се оправи! — утешаваше я бащата.

Сложиха всичко под дъба. Каквото не се събра у Поддъбови в къщи, сложиха го под навеса. После отидоха да спят. И макар да нямаха удобства, както под къпините, спаха добре. След напрегната работа се спи добре и на твърда пейка.

3.

— Днес няма да летим до града, можем да навредим на хората със светлинките си — каза Къпинов на събранието на светулковците.

Светулковците се съгласиха.

— А ти, Светланек, не е нужно вече да доказваш на нашата Светлинка, че си храбър. Като ти дойде времето, може и да събереш достатъчно храброст да поискаш ръката ѝ.

Светланек сведе очи, а Светлинка изтича в градината. Беше червена като розата под прозореца.

— Кой ли ме е издал пред татко? Светланек? Та нали няма да го погледна, ако го направи — преценяваше Светлинка. И гледаше след светулковците — къде ли отиваха?

Летяха към къщата под планината. Пред нея беше спряла кола. От антрето излизаха мъж и жена.

— Кажете ми, докторе, ще оздравее ли Хеленка? — молеше жената.

— Положението е сериозно, мила госпожо... На болната е необходимо спокойствие. Да се надяваме, че ще оздравее. Утре ще дойда пак — отвърна лекарят и седна в колата.

Светулковците страдаха за момичето. Обичаха Хеленка, обичаха да слушат нейните песни.

След време Светлинек научи, че се разболяла, когато ѝ съобщили, че нейното момче било тежко ранено във войната. Светулковците чуха това от майка ѝ. Бяха долетели веднъж до нейния дом и седяха на прозореца, когато тя разказваше това на една жена.

Върнаха се с новината у дома, на поляната.

Едва долетяха там, и сякаш нож прободеше сърцето на Светлинковия баща. Къпините стояха, но от дома им нямаше и помен. До къпините зееше голяма яма и се издигаше грамада пръст. Встрани бяха хвърлени лопати и мотики.

В къщи ги посрещнаха светулките.

— Много се радваме, че сте вече тука и че нищо не ви се е случило!

Светлинек разказа на майка си за Хеленка.

Когато бащата се събуди сутринта, беше още бял ден. Слезе от леглото и погледна през прозореца. Видя горския и лесничея. Разглеждаха един дъб.

— Язък за хубавия дъб.

— Какво да се прави, на войниците им трябват дъбови греди за окопи — каза лесничеят. — Ще го повалим, идете да извикате дървар!

— Ставайте! — събуди бащата спящите, за да им каже какво ги чака.

— Удар след удар, нещастие след нещастие! Нали с нищо не сме се провинили! — ридаеше майката.

— Плачът няма да ни помогне — утешаваше я бащата. — Пригответи закуска! Ще полетим с Поддъб да търсим нов подслон. До обяд трябва да се пренесем, инак всичко е загубено!

Къпинов и Поддъбов полетяха и скоро намериха подслон: Къпинов при Подборови, Поддъбов при Смърчови. Отбиха се на скалата и помолиха полския ковач да им помогне при пренасянето.

Върнаха се в къщи, закусиха и започнаха да товарят.

Под дъба избръмча кола. Светлинек изтича пред дома. Вън стоеше нова-новеничка каруца. В нея бяха впрегнати зелени брѣмбари — полски кобилки. Беше дошъл брѣмбарът полски ковач и подкани Светлинек:

— Светлинко, подръж юздите, аз ще помогна на товаренето.

Светлинек дръпна юздите, едната кобилка подскочи, другата трепна конвулсивно, без малко да го хвърли под колелото.

— Ковачо, ковачо, страх ме е! — извика той.

Полският ковач притича, хвана кобилките за юздата и ги потупа по шията:

— О, о, кобилките ми, няма защо да се плашите! Не бива да дърпаш така силно юздите, Светлинко!

Каруцата с дългите ритли беше бързо натоварена.

— Дий, кобилки, дий! — викаше ковачът.

Ритлите попукваха, каруцата скърцаше.

— Не бива, ковачо, да претоварвате толкова каруцата! — обърна внимание бащата.

— Не бой се, Къпинов, каруцата с дългите ритли трябва да носи и повече от този товар!

Пристигнаха благополучно на уреченото място. Светулковците стоварваха багажа, светулките го подреждаха.

Втората талига беше още по-тежка и още по-претоварена. Кобилките поеха. Ритлите пукаха. Но пак пристигнаха благополучно и пак всичко добре подредиха.

На третата каруца натовариха багажа на Поддъбови. Кобилките се напъваха, но на каруцата не ѝ се щеше да върви по стръмното. Смърчът, под който живееха Смърчинкови, растеше на стръмен склон. Трябваше да бутат.

Като се връщаха за следващия товар, бръмбарът ковач стегна спирачките толкова силно, че колелата престанаха да се въртят. Колата се пързеляше от ската като шейна. Кобилките се изплашиха колата да не им счупи краката и хукнаха.

Ковачът дръпна юздите:

— Тпррр! Тпррр! — но конете не можеха да задържат талигата. Колата летеше по неравния път насам-натам, докато се обърна. Светулковците и полският ковач се дигнаха на крилете си и така се спасиха. Добре поне, че на кобилките нищо не им стана.

Исправиха талигата. Стигнаха до дъба и натовариха последната каруца. Този път товарът беше по-малко, затова и кобилките по-лесно го изтеглиха на ската.

От този момент Къпинови заживяха у Боровинкови, а Поддъбови у Смърчинкови. И светулковците пак ходеха да светят, но само из околността.

Бащата знаеше, че така не може да продължава дълго. Един дом не стигаше за две семейства. Затова реши да си построи нов дом.

— Ковачът, дърводелецът и другите бръмбари сигурно ще ни помогнат — утешаваше се той.

Една вечер сподели с майката своята идея. Тя се съгласи и се радваше, че ще живеят пак в свой дом.

Когато светулковците отлетяха, разказа на Подборова за построяването на новия дом. Изведнъж чува шум. Излязоха пред дома.

Що да видят! Някакви мъже копаеха яма.

— Татенце, тук има светлинки! — извика някакво момче и ги подгони с шапка в ръка.

Светулките загасиха светлините си и хукнаха към смърча. Там отново запалиха светлините си. От къщата излязоха Смърчинкова и

Смърчинек.

— Какво става?

— А, там под смърча също има светлинки! — обади се отново момчето и крачките му затътнаха.

Светулките пак загасиха светлинките си и хукнаха да се крият. Трепереха от притеснение. Скриха се в гъста растителност.

Осмелиха се да излязат след доста време. Върнаха се при смърча. Къщата беше разрушена. Хукнаха към бора — къщата под него също беше унищожена.

Започнаха да плачат.

И на светулковците очите им се напълниха със сълзи, когато на разсъмване се върнаха. И как не — четири семейства бяха останали без подслон!

Пръв се опомни Къпинов:

— Стига сме плакали! Ще престанем да светим и ще си построим на скалата четири къщички.

— Защо на скалата?

— Защото под храстите и под дърветата не можем да бъдем сигурни за живота си. На скалата не може да се копае, а и няма какво да се събаря там. Огледайте къщичката, има ли в нея още нещо необходимо, аз ще отида да се посъветвам с бръмбара ковач.

Къпинов довери своя план на ковача. Ковачът му обеща да му помага и се засмя:

— Поне на нас ще ни бъде по-весело тук!

И отлетя да търси майстори.

Още същия ден на скалата почнаха да се събират бръмбари ковачи, бръмбари дърводелци, гъгрици, бръмбари житоядци, хоботници и гробари. Отмериха основите на четири постройки и започнаха строежа. Чуваше се чукане, рязане, пилене, пробиване.

Чу се и песен:

*Аз съм майсторче чевръсто,
със секира съм на кръста,
до секирата със чук,
камъни ще чукам тук
на съседа за строежа,*

за строежа чук, чук, чук...

Брѐмбарѐт ковач прекарваше камѐни и дѐрва с колата. И се съгласи четирите семейства светулковци да се настанят временно в ковачницата. Дѐрводелците им направиха там навес за багажа.

Дните минаваха, постройките растяха.

Светулковците спяха малко. Помагаха на строежа. Светулките готвеха ядене за занаятчиите и работниците. Децата на ковача им донасяха лобода, живовляк, ягоди и други билки и светулките правеха вкусни супи, каши, мармелади, чай.

След месец къщичките бяха готови. Това бяха хубави вилички с веранди, с балкони и с тавански стаички. Прозорците им бяха големи. Място в тях имаше достатъчно.

И за да се познава кое семейство къде живее, по виличките се появиха надписи: къпина, боровинка, дѐбова шикалка, смърч.

4.

На скалата беше оживено. През деня там довеждаха децата на ковача и звънеше наковалня. Когато децата много крещяха пред виличките, ковачът им напомняше:

— Ей, деца, я елате тука! И какво — не знаете ли, че светулковците и светулките спят през деня и им е нужно спокойствие?

Децата притихваха и си играеха при ковашкия цех. Но когато приближаваше вечер, хукваха отново към виличките. Най-често при вила „Къпина“. Чакаха да излезе Светлинек, за да си играят с него. После гледаха как отлита с баща си и с останалите светулковци да свети. И се гонеха със Светлинка, с Боровинка и със Смърчинка, и си играеха с тях най-различни игри. Налагаше се ковачът често да им вика:

— Хайде прибирайте се вече, време е за сън!

Скалата утихваше, но за кратко. Вън стояха светулките и си приказваха. Умълчаваха се чак на разсъмване, когато вече трябваше да приготвят вечеря за светулковците.

Светулковците се завръщаха изгладнели. Изяждаха до дъно яденето в чиниите. Говореха за растящия недостиг на продукти и за все по-големия глад в града.

— Скоро ще започне жътвата, пак ще има всичко — отбелязваше майката.

А жътвата наистина приближаваше. Пъдпъдъчката напомняше:

— Чувствувам аз дъх на клас! Да вървим, да вървим!

Дойдоха хора с коси и жътварски машини. Зазвъняха коси и сърпове, задрънчаха машини. Но този път смях и песен като миналата година не се чува.

Затова врабецът питаше:

— Чим-чарара, чим-чим-чим, що ли то е, чим-чим-чим, че не пее ни един?

— На мъдрия подскажи, на глупавия доложи! — взе го на подбив чухалчето.

Това раздразни врабеца:

— Чухале, не забравяй, чухале, не поучавай!

Най-напред беше прибрана ръжта, после пшеницата, дозряваше ечемикът, зрееше и овесът. Където беше минало греблото, събираха класове децата. Около тях кълвяха разпилени зърна гъските.

И светулките събираха нощем оронени житни зърна. Събираха и горски плодове, за да имат запаси за зимата.

Една вечер светулковците съзряха на горския път Хеленка с момчето си. Беше бледа, момъкът беше с черна ивица през дясното око. Посветиха им по пътя.

После отлетяха към града. Кацнаха на зелената кула. Навсякъде беше затъмнено. От небето се спускаше такава ясна светлина, че целият град се виждаше като на длан. Светулковците още не бяха дошли на себе си от изненада, когато затътнаха изстрели. Разтърсваха въздуха. Изстрел след изстрел, изстрел след изстрел.

Пръв се опомни Къпинов:

— Към къщи! — извика той.

С последни сили долетяха до скалата и поляната. Там ги чакаха вече подплашените светулки.

Толкова се радваха, че нищо не се е случило на светулковците!

Светлинка казваше на Светланек:

— Мисля, че доста страх набра, нали?

— Повече се боях за тебе — отговори ѝ искрено той и я погледна в очите.

Тя притвори клепки. Може би защото в очите ѝ блеснаха сълзи.

— Не плачи, сигурно вече няма да летим до града — утешаваше я той.

Избърса сълзите от очите си и изтича към къщи. Прибраха се и другите светулки и светулковци.

Когато привечер се пробудиха, видяха на небето гъст дим. Идеше откъм града. Светулковците искаха да разберат какво гори, но се страхуваха да полетят нататък. Обикаляха само близо до планината. При къщичката пак срещнаха Хеленка и момъка. От техния разговор разбраха, че гори фабриката, че са я запалили бомби и били разрушени много домове и избити много хора.

Веднъж разгледаха военното скривалище, което бяха изкопали селяните в ската под планината.

— Не трябваше да копаем това скривалище — каза един селянин. — Неприятелят търси само градове и фабрики. Не си струва да бомбардира села.

В този момент бум! — избухна бомба наблизо. Селянинът изчезна с другите в скривалището. Светулковците също се скриха в скривалището.

Когато излязоха отново навън, усетиха гъдел в носа.

— Хепчи! — кихна Светлинек. — Хепчи! — кихна Светланек. — Хепчи, хепчи, хепчи! — кихаха всички.

— Да бягаме! — извика бащата.

Долетяха с последни сили в къщи.

Светлинек се строполи на леглото полумъртъв:

— Ах, мами, не мога да дишам, боли ме глава...

Майката стенеше, Светлинка плачеше.

— Изтичай, Светлинке, при ковача и го помоли да доведе испанската муха — дишаше тежко и бащата с лице в длани.

Испанската муха дойде, наложи главите им с кърпи, натопени в отвара от коча трева, и им даде да пият чай от меча пита и от индийска тръст. Изми им очите с вода от див карамфил, намаза им ъгълчетата на очите с мехлем.

Олекна им. Главите им престанаха да ги болят, очите престанаха да им парят, дробовете дишаха свободно.

— Като се излекувате, татенце, уговорете се със светулковците да не ходите да светите по време на война, защото може да загинете — помоли Светлинка.

Полежаха седмица, после всички светулковци се събраха на скалата да се посъветват какво да правят.

— Имаме вече богат опит, затова предлагам — каза Къпинов — по време на война да не ходим да светим. Моля да се изкажете по този въпрос.

— Съгласни сме, съгласни сме — викаха светулковците.

И понеже се задържаха по домовете си, светулковците събираха дърва за зимата, макар че беше още лято.

— Поне дървата да бъдат сухи — радваха се майките и помагаха.

Светулковците смъкваха и извозваха дървата на грамади и ги разделяха за отделните семейства. За вилната зона караше дървата на

каруцата с дългите ритли полският ковач. Беше му обещано да му се плати в натура. С продукти.

Младежите събираха горски и полски плодове. Събираха и зърно и го откарваха с колички. Ковачът обеща на майките, че ще им откара житото до воденицата. Бръмбарът воденичар имаше мелница до потока, който изтичаше от горския кладенец.

Понеже цялото селище „Горска поляна“ и кварталът „На скалата“ имаха много запаси, жителите му бяха весели. Скоро забравиха преживените болки и страдания.

Изглеждаше, че войната е свършила, нощите бяха спокойни.

Затова на другата вечер светулковците се отправиха към града.

Още не пристигнали там, на небето засияха светлини. Много се изплашиха, но веднага се опомниха и хукнаха към домовете си. Огнени тръпки ползиха по гърба и по крилете им.

— Лошо! — казваше бащата. — Светулките в къщи не бива дори да ви докосват!

В къщи светулките бяха изплашени, стенеха и плачеха. Светлинек само се въртеше, място не можеше да си намери, всичко пареше по него. Майка му духаше на крилете му. Сълзите ѝ го разхлаждаха. Като не преставаше паленето, бащата накара Светлинка:

— Изтичай — каза — при бръмбара полски ковач, нека извика колкото е възможно повече испански мухи.

В ковачницата вече си бяха легнали да спят. Светлинка почука на вратата и когато ковачът се показа на прозореца, предаде молбата на баща ѝ и добави:

— Нека някоя испанска муха изтича и до Калинови!

Ковачът полетя веднага. Светлинка бързаше към къщи по път и без път. Скоро пристигна испанската муха. Прегледа ранените: забеляза издути мехурчета по гърба и крилете на светулковците. Намокри парцалче и намаза ранените места. След като подсуши раните, сложи мехлем.

Сърбежът престана.

— Лошо, приятели! — влезе без поздрав бръмбарът полски ковач. — Всички бръмбари, насекоми, птици и зверове, които са били навън, когато вражият летец е пръскал отровен газ, се гърчат от сърбеж и болки. Някои се борят със смъртта.

Испанските мухи разбраха, че мехлемът не е достатъчен. Идваха все нови и нови испански мухи и всичките бяха много изморени.

— Не можем да тичаме от сграда на сграда — оплакваха се те. — Нужни ни са болници!

— Виж, това е идея! — каза Къпинов и отлетя.

Рано сутринта, когато се разсъмваше, на скалата се събираха вече майстори за строежа на болницата. Разпределяха си работата: бръмбарите рогачи измерваха основите и носеха греди на рогата си, бръмбарите гробари копаеха основите и мазетата. По молба на Къпинов изкопаха и две скривалища. Дърводелците рендосваха гредите, рогачите строяха от тях стени. Дърводелците правеха също легла, масички, столчета, закачалки и гардероби. Бляскаха широките им секири.

Стените израснаха. Скоро беше поставен и покривът. Когато болницата беше готова, дърводелците пренесоха в нея болните на носилки.

В болницата болните се подобриха, но раните продължаваха да парят. Някои стенеха и ридаеха.

Светулките стояха под прозорците, влизането вътре беше забранено. Мехурчетата бяха заразни.

Строга заповед беше издала главната лекарка, испанската муха. И съвестно бдеше над ранените. Останалите испански мухи лекуваха болните и ги наглеждаха.

Работата беше тежка и отговорна.

5.

Светулковците се излекуваха, но не искаха да светят. Останаха си повече в къщи. Събираха се и се срещаха на скалата и на поляната, говореха си, младите играеха и пееха. Много хубави песни и поговорки знаеше Светлинка. Беше ги научила от майка си и от хората, а и сама ги измисляше. Съчиняваше.

Веднъж, когато се забавляваха на скалата, над тях забръмчаха мотори.

— Бързо в скривалището! — извика Къпин Къпинов.

За няколко минути всички бяха в безопасност.

Над планината лаеха минохвъргачки и така боботеха оръдия, че земята се тресеше.

Когато боят утихна и минаха минута-две в спокойствие и тишина, светулковците излязоха от скривалището. Но щом се опитаха да вдъхнат дълбоко пресен въздух, усетиха противен мирис.

— Обратно в скривалището! — изкрещя Къпинов.

В скривалището едни кашляха, други ги болеше глава, но общо взето, всичко свърши благополучно.

Когато след известно време Къпинов подаде глава от скривалището, на небето вече се издигаше слънцето. Понеже въздухът беше чист, светулковците излязоха навън. Забелязаха бръмба полски ковач, който летеше някъде откъм ковачницата.

— Къде бяхте? — му извикаха те.

— При испанската муха. През нощта децата ми нещо ги задушаваше. Не знам защо, като прозорците бяха отворени...

— Задушавали са се от отровния газ, пуснат от самолета — обясни му Къпинов.

Светулковците отлитаха вечер, светулките си стояха в къщи да си хапнат и да поспят.

Къпинов остана при ковачницата. Чакаше испанската муха. Като дойде и прегледа децата на ковача, помоли я да снабди скривалището с аптечка.

— Аптечка ще ви осигуря. Идете обаче да видите какво е направил газът! — подкани го тя.

Къпинов полетя и що да види.

Какво лежи на пътеката? — Мъртъв таралеж.

Какво е това там? — Мъртъв заек.

Какво се белее на поляната? — Мъртва сърна.

Къпинов намираше мъртви птици, мъртви бръмбари, мъртви насекоми. Ужаси се:

— Настава край на всичко живо. Ако войната не свърши, смъртта ще погуби света.

Но един ден войната наистина свърши.

Засия пак зелената кула. Замъкът беше пак осветен от цветни прожектори.

Светлинек заръкопляска:

— Хайде да полетим до града, татенце!

Отдалече още чуха музика и песни. Побързаха и кацнаха на зелената кула. Разбраха, че целият град искри от радост. Затова се спуснаха над улиците. По тях се вееха знамена, грееха светлини, свиреха музика, хората се прегръщаха. Светулковците се радваха заедно с тях.

Следващата нощ сами направиха тържество по случай края на войната. Образуваха тържествено шествие на скалата. И се веселиха до сутринта.

Радостта, че войната е свършила, беше голяма навсякъде.

Когато ставаха вечер и когато си лягаха сутрин, светулковците все чуваха да долита от селото под леса песен и смях. И от осветената крепост в планината достигаше често ликуване. Още не свършило едно тържество, започваше друго, планината гъмжеше от хора, прожекторите издигаха високо светлините си, избухваха пъстри ракети.

На Светлинек дори му се струваше, че и птиците пеят повече, отколкото по време на войната.

Бръмбарът ковач също си тананикаше по време на работа и удряше с чука, без малко да разбие наковалнята.

Сега Светлинек ставаше заедно с останалите светулковци порано: още докато слънцето беше високо в небето. Струваше му се, че грее като през лятото.

Беше вече есен, обаче чудна есен. Гората, планината и целият край блестяха в пъстри цветове — зеленееха, жълтееха, руменееха, червенееха, ставаха кафяви, дори черни.

Хубавото време и доброто настроение продължиха чак до зимата. Затова светулковците летяха да светят още по-далече, отколкото миналата есен.

Но нищо на този свят не е вечно, дори радостта не е безкрайна.

Задуха студен вятър, подгони облаците, закри слънцето. Целият край посивя. Посивя и настроението.

Тогава светулковците си казаха, че ще полетят за последен път до града, за да се сбогуват с него за зимата.

В града кацнаха пак на зелената кула и се радваха на неговия изглед в сиянието на белите, зелените, сините, жълтите и червените светлини.

— Да обиколим целия град за последен път! — предложи Светлинек.

Като се върнаха в къщи, пожелаха си щастлива зима и се разотидоха по своите домове.

Светланек не си отиде в къщи. Отиде да изпрати Светлинка.

Как да не я изпрати, като се разделяха за цяла зима!

IV СВОБОДАТА

1.

Пролетта дойде бързо. Беше чудна пролет. Дърветата избуяха по-рано, по-рано цъфнаха цветята, слънцето грееше по-силно и въздухът беше по-уханен от всеки друг път.

От селото под планината долитаха песни на момичета и момчета, от градините и горите идеха песни на птици.

— Какво ще правим сега с болницата, като е мир и спокойствие?
— мислеха си светулковците.

— Мисля, че трябва да я превърнем в училище — разсъждаваше Къпинов.

Това трябваше да се реши обаче на събранието, което се състоя на другата вечер. Думата поиска Подбуков:

— А кой ще преподава в новото училище?

— Аз, бръмбарът ковач, бръмбарът дърводелец, испанската муха, щурецът и други бръмбари — отговори Къпинов и покани присъстващите: — Който е за училище, да си вдигне ръката!

Дигнаха ръце всички.

— Благодаря ви! Днешната вечер смятам за най-важния момент в историята на нашето село. Надявам се, че училището ще ни донесе щастие — закри събранието Къпинов.

На другия ден при болницата се събираха бръмбарите, които бяха я построили. И за няколко дни я преустроиха за училище. Операционната зала превърнаха в зала за общи занимания, за куклен театър и за беседи. Пробиха стената към съседното помещение, от което направиха чудесна сцена. Кухнята оставиха за готвене на супи. От две помещения направиха зала за рисуване. Останалите помещения превърнаха в класни стаи, кабинет и учителска стая. Пробиха зидовете и опънаха през тях жица. Направиха пристройка до сградата за училищния прислужник. Част от леглата качиха на тавана, друга част раздадоха. Получиха ги училищният прислужник и бръмбарът полски ковач.

Когато училището беше готово, в неговите зали се събра цялото село. Дойдоха и гости. Не липсваше дори и щурчовата капела.

Щом затихнаха фанфарите, взе думата Къпинов:

— Мили светулковци, скъпи гости! Превърнахме болницата в училище, за да се учат нашите деца да мислят, много да могат и много да знаят, за да станем ние, светулковците, образовани и работливи.

— Кога ще започнат занятията? — питаха се децата.

— На първи май. Вместо тържество на полета, ще направим тържество на първия учебен ден.

— Ще дойдем и ние — обещаваха гостите и се сбогуваха.

Светланек долетя в къщи последен, защото се забави пред портата на вила „Къпина“.

През нощта преди първи май светулковците полетяха нагоре към планината, а светулките бягаха надолу под планината, за да присъствуват на изгарянето на злите духове. Светлинек разглеждаше от крепостната кула осветения град и си спомняше хубавите мигове, когато го видя за първи път. Харесваха му зелената кула и белият замък. Проекторите хвърляха към тях пъстроцветни светлини, та изглеждаха като в приказка.

Планината се тресеше от изстрели на ракети, от песни, от ликуване и смях чак до разсъмване.

Следващата вечер в новото училище беше открита учебната година.

Към училището се спуснаха и пристигнаха светулковци и светулки, бръмбари и насекоми. Скалата гъмжеше от тях. Игрището до училището се изпълни с народ. От шум и тропот не се чуваше как музикантите настройват инструментите си.

На балкона на училището Светлинек съзря баща си. Стори му се, че баща му стана по-голям, когато започна да говори:

— Мили деца! Днес вие отивате за първи път на училище. Приветствувам ви с добре дошли и ви пожелавам да ви се харесва в него и да получавате само шестици! Светулковците, които още не светят, и светулките, които още не помагат на майките си, ще ходят на училище всяка нощ от пролетта до есента. Ще се учат от вечер до полунощ. После ще се упражняват на игрището и ще си играят.

— Ух, че хубаво ще бъде! — радваха се децата.

— По-големите светулковци и светулки ще идват в училище три пъти седмично — продължаваше бащата. — Светулките ще имат специални часове по отглеждане и възпитаване на деца, а

светулковците — по музика. А сега каня всички на игрището, на тържествената програма, с която ще се открие нашето училище.

Възрастните си намериха места в галерията, музикантите се настаниха на подиума и засвириха марш.

Светулковците, водени от Светланек, влязоха под строй в игрището. Правеха свободни упражнения със знаменца. След тях се появиха светулките. Водеше ги Светлинка. Правеха упражнения с венчета и танцуваха. Малчуганите се състезаваха на тротонетки, светулките прескачаха въже. По каране на колело по греда състезанието спечели Яворанек. Мина по нея изправен като свещ.

— За какво е тази кула по средата на игрището? — разпитваха зрителите.

Скоро разбраха: следваше скок с парашут, невиджано досега упражнение. На високата кула изтичваха по стълбите светулки, заставаха на едно мостче, над себе си държаха парашут голям като чадър и скачаха с него. Падаха бавно и кацаха на пръсти като при скок.

Майката на Светлинек също излезе на кулата. Погледна надолу и се олюля.

— Не бой се, мамо, аз ще те придържам! — окуражи я Светлинек.

Тогава майката се опита да скочи. Приземи се леко.

— Та то не било толкова страшно! — смееше се тя долу.

— Аз също ще скоча! — извика Светлинек. Изтича на мостика и скочи надолу с главата без парашут. Над земята разпери криле и кацна внимателно.

И други светулковци наподобяваха скачане. Някои се премятаха презглава във въздуха.

Игрите траяха чак до разсъмване.

2.

— Днес ние с тебе, Светлинек, няма да летим — каза бащата. — Трябва да ходя на училище! Ще ви води Подбук Подбуков. Бъди много внимателен, слушай го!

— Бъди спокоен, татенце!

Бащата отиде на училище, а Светлинек полетя към града. Долята с останалите светулкокви на зелената кула и се полюбува на хубавия изглед. После летяха по дълга и широка улица с цветни светлини.

— Тук израстват нови високи палати! А тази улица е цялата нова с високи домове! — възхищаваха се светулковците.

— Красиви са тези нови палати и улици, но на мене все пак повече ми харесват нашите вилички на скалата — отбеляза Светлинек.

— Какво знаеш ти, Светлинек, ти можеш да бъдеш щастлив, ще наследиш вила от родителите си, а аз трябва някога да си строя нов дом, защото нашият дом ще го наследи Калинек — загатна Светланек.

— Кой ти е казал, че аз ще наследя нашата виличка?

— Светлинка.

Светлинек завъртя глава, като че ли не вярваше.

Продължиха по-нататък и почти във всяка улица виждаха нещо ново.

И понеже полетяха към къщи малко по-рано, застигнаха младежи, които репетираха. Светулковците тренираха летене от скалата и към скалата.

— Истина ли е, мамо, че аз ще наследя нашата вила? — каза Светлинек, още щом влезе в кухнята.

Въпросът изненада майката:

— Откъде ти дойде наум да ме питаш така изведнъж?

Долята бащата:

— Имаш ли нещо за ядене? Толкова съм гладен и изморен, сякаш две нощи не съм светил.

Майката му подаде цяла чиния от любимата му каша. Щом я изяде, легна и заспа.

И Светлинек се наяде и заспа. Като се събуди, чу майка си:

— Мислиш ли — говореше тя, — че Светланек трябва да си построи дом, преди да вземе Светлинка?

— Трябва да има свой собствен дом, понеже няма да наследи дома под калината и понеже ние ще дадем вилата на Светлинек, а квартира никъде няма да намери — отговори бащата.

— Тате, аз мисля, че трябва да построим жилищен дом за няколко семейства и в него можем да живеем и ние — намеси се в разговора Светлинка от прага на стаята. Тя ставаше винаги преди майка си, за да затопли камината.

— Това е умна идея! — съгласи се бащата. — Светлинек, не спиш ли?

— Буден съм, тате.

— Изтичай за бръмбара ковач!

Светлинек скочи от леглото. И майката и бащата станаха.

— Тръгвам, тате! — изтича Светлинек.

Слънцето беше още високо. Пред вилата видя Светланек.

— Светлинка стана ли вече? — попита го Светланек.

— Стана, Какво искаш от нея?

— Искам да ѝ кажа, че ще си построя нов дом...

— Нищо няма да построиш! — прекъсна го Светлинек и отлетя към ковачницата.

Светланек се изплаши и натъжи: „Може би Светлинка е променила решението си и ще си вземе думата назад“ — си помисли той.

Прозорецът се отвори, Светлинка подаде глава през него и каза усмихната:

— Я виж, Светланек, каква пъпка има тази бяла роза! С такава пъпка искам да се накича на сватбата...

Светланек насмалко не извика от радост, разпери криле и полетя право към ковачницата. От нея излизаше Светлинек с бръмбара ковач.

— Ще строя, Светлинек, ще строя... — му извика той.

— Няма да строиш! — каза Светлинек решително.

— Ще строя, искаш ли да се хванем на бас?

— Искам.

— На какво?

— На напръстник мед.

— Добре, приема се, Светлинка ще реши кой печели баса.

— Тя вече реши, Светланек, че ще загубиш.

— Как така?

— Ела в къщи и ще разбереш!

Светланек тръгна след Светлинек, но вътре, в дома, не се осмели да влезе.

— И така, ковачо, какво ще кажеш за предложението на нашата Светлинка? Каза ли ти Светлинек защо те викам? — подхвърли бащата, след като поздрави бръмбара с добре дошъл.

— Харесва ми тази идея, затова ще свикам майсторите.

— Трябва да почакате, бръмбаре ковачо.

— Кого? За какво?

— Съгласие на цялото село Светулчино.

— Всички ще бъдат за строежа!

— Нека бъдат, всеки светулко и всяка светулка имат право да решават!

Ковачът отлетя у дома си, понеже имаше да довършва мотики и лопати за бръмбарите гробари.

На Светланек му беше чудно, че отлетя толкова бързо. Чакаше нетърпеливо да се покаже Светлинек. След малко прозорецът се отвори и в него се показа Светлинка:

— И така, Светланек, ти загуби баса — смееше се тя.

Нещо прободя Светланек в сърцето. „И все пак Светлинка няма да ме вземе“ — си помисли той и главата му така се завъртя, че едва не падна.

Светлинка забеляза това и побърза да го утеши:

— Не се безпокой за загубения бас. Та ние имаме сума мед, мама го събира за сватбата.

— За чия сватба?

— За нашата! На всичко отгоре и питаш! Но сега не се бави, а побързай за събранието на светулковците! Много ни засяга и двамата...

Светулковците се събраха на игрището. Дойде цялото село. След като Къпинов ги поздрави и съобщи за какво са се събрали, думата поиска Подбуков:

— Кой ще живее в този дом? — попита той.

— Младоженци, които нямат собствен дом. Първи ще влязат да живеят в него Светланек и Светлинка.

Настана врява. Младежите се обърнаха към Светлинка и Светланек.

Илемкова поиска думата:

— Ще има ли място за нашата Илемка?

Обади се Акациева:

— А за нашата Акацийка?

Питаха и други светулки.

— Ами ако домът не стигне за всички, които имат нужда? — изрази опасенията си Габърова.

— Тогава ще построим втори дом, но мисля, че засега един дом ни е достатъчен — обясни Къпинов.

Когато светулковците се разотиваха, белият ден вече се раждаше. А когато си легнаха, за да си починат след целонощното бдение, слънцето изскочи над планината и със своята светлина заля целия край.

През следващите дни върху скалата кипеше живот. Майсторите строяха жилищния дом. Работата ръководеше бръмбарът ковач. Децата му носеха на занаятчиите и работниците студена вода от кладенеца под скалата. Слънцето жареше. Трябваше да се пие.

В това време светулковците спяха.

Една вечер дойде да види строежа Къпинов. След него долетя Светланек и заоглежда любопитно работата. И Светлинек притича, а Светлинка погледна през прозореца. Дойдоха и други. Младите, на които предстоеше да се женят, се радваха, че ще имат хубави жилища.

Така се радваха всяка вечер, докато постройката стана готова. Скалата и поляната, а и цялата околност ознаменуваха нейното завършване с голямо тържество.

Тържеството трая чак до сутринта. Накрая капелмайсторът засвири соло за светулките и светулковците, които скоро щяха да се женят и да живеят в този дом. Толкова радостни лица! Другите младежи, хванати в кръг, ги обкръжиха с верига от ръце и запригласяха на музиката.

Светланек така дърпаше Светлинка по окръжността, че страните ѝ цъфтяха като рози.

— Защо толкова малко танцуваш, Светлинек? — попита Боровенка по пътя към вила „Боровинка“.

— Малко, малко, ще се натанцувам, когато порасна!

— Но танцуваш хубаво, с тебе ми е най-приятно да танцувам...

— Наистина ли, Боровенко?

— Наистина, Светлинек.

Светлинек погледна под око към нея, но тя изтича към дома си.

Светлинек полетя към майка си и баща си. Наближаваха портата.

Зад тях Светланек изпращаше Светлинка.

— Лека нощ! — сбогува се Светланек и отлетя.

Светлинка погледна подир него и изчезна в преддверието.

Петлите в селото под гората вече кукуригаха, когато Светланек летеше към калината на поляната.

Денят започваше.

3.

Светлинек отиваше за пръв път на училище.

— Всички по класните стаи! — викаше училищният прислужник.

Тогава Светлинек влезе в класа и попита прислужника:

— На кой чин трябва да седна?

— На който искаш. В тази редица ще бъдат светулковците, в тази — светулките!

Светлинек седна на петия чин, до него седна Дубинек Поддъбов. На петия чин до пътеката седна Боровенка.

Влезе бръмбарът ковач. Той вземаше винаги първия час, за да може да се наспи след това. Като удари звънецът, светулковците и светулките започнаха да пресмятат, учеха мерки и тежести. Учението заинтригува Светлинек. Беше му много интересно.

Когато часът свърши, бръмбарът ковач си отиде, а в класа след междучасието влезе бащата и седна на масата.

Имаха час по отечествена география. Учеха за родния край, че родният край е най-хубавият и най-скъп кът на земята. После имаха час по пеене. Щурецът ги научи да пеят песента, която беше слушал да пеят децата при излета в планината. В полунощ излязоха на игрището и имаха час по гимнастика. Тренираха и играха чак до сутринта.

Майката попита Светлинек дали му е харесало училището.

— Много, мами, но така се изморих, че ми се иска веднага да си легна. Ще ти разкажа всичко, като се наспя — отговори той и заспа, едва оставил лъжицата настрана.

— Не си ли уморен и ти? — обърна се майката към бащата.

— Уморен съм, много съм уморен. Ако трябваше да преподавам толкова часа, колкото часа светех, едва ли щях да живея дълго.

След малко бащата заспа.

Скоро заспаха всички светулковци и светулки на скалата и на поляната.

Като се събудиха, бащата беше много радостен:

— Сънят ме освежи, ще преподавам пак с удоволствие.

След закуска отиде на училище. Разказа на децата какво е видял по света, разказа им, че светът е много голям, толкова голям, като че ли край няма.

После позабавлява децата с гатанки:

— Кое е най-хубавото нещо на света? — попита той.

— Градът със зелената кула — отвърна Светлинек.

Баща му обаче завъртя глава.

— Градът срещу течението — гадаеше Дубинек, но Къпинов отново завъртя глава.

— Нашата родина — твърдеше Светлинка, но също не можа да отгатне.

Не отгатна никой.

На Светланек му се струваше, че най-хубавото нещо на света е Светлинка, но не го каза.

— Предавате ли се? — попита учителят Къпинов.

— Предаваме.

— Тогава внимавайте! Най-хубавото нещо на света са майчините очи.

— Правилно — извика Светлинка — и погледна очите на Светланек. Сториха ѝ се хубави, почти като очите на майка ѝ.

— Вярно, вярно, вярно — съгласиха се и останалите деца, а някои по-малки кротушки ръкопляскаха.

Къпинов почука на масата. Още децата не бяха затихнали, когато той зададе нов въпрос:

— Кое е най-вярното нещо на света?

— Мама — каза Илемка, без да вдигне ръка, за да не я изпревари някой.

— Попитах, Илемке, кое, а не кой — обърна ѝ внимание Къпинов.

Илемка се обърка като пиле в кълчища. Останалите деца гадаеха как ли не, но не отгатнаха. Затова се предадоха, а някои нетърпеливо питаха:

— Кое, кое?

— Майчиното сърце.

— Да, да — съгласиха се децата.

Когато настана полунощ, децата изтичаха на игрището. Но не тренираха, понеже валеше дъжд. Светлинек се зарадва. Полетя направо към майка си и щом се поизсуши, така се сгуши в прегръдката ѝ, че майката се почуди.

Къпинов преподаваше с все по-голямо и по-голямо удоволствие. Беше му неприятно обаче, че децата не могат и да тренират, понеже

все валеше. Мислеше какво може да се направи. Мисли, мисли, докато един ден се чукна по челото:

— Ще построим гимнастически салон като този, който видяхме в града!

— Татенце, много искам да видя как играят гимнастика хората — помоли Светлинек.

— Като престанат дъждовете, ще отидем да погледаме — обеща му бащата.

Полетяха след три дни. Гимнастическият салон беше осветен. През отворените врати влязоха в голяма зала. Беше пълна с момчета, играеха на уреди. Като свършиха упражненията, се строиха, маршируваха в кръг из залата и пееха.

— Скоро и ние ще имаме гимнастически салон — каза бащата.

И отново настана оживление на скалата. Пак работеха майстори занаятчии, светулковците пак помагаха, светулките пак носеха ядене и пиене.

Гимнастическият салон растеше, докато един ден беше готов. Бръмбарът дърводелец от върбата заедно с други бръмбари дърводелци приготвиха гимнастическите уреди.

Както завършването на учебната година, така и довършването на гимнастическия салон бяха тържествено отпразнувани. На игрището имаше забава, състезания и танци чак до зори.

4.

— Светулковците са работливи и изобретателни! — възхищаваха се бръмбарите и насекомите.

— Кой знае какво още ще им дойде на ума! — чудеха се някои.

— За какво им е нужно всичко това? — изразяваха съмненията си други.

Чуха се и гласове:

— Това не е на добро.

Бръмбарът полски ковач от скалата защити светулковците:

— Ще видите, че ще бъде само на добро! Ще дойде време да правите и вие като тях!

— Аз мисля, че всички трябва да се учим от светулковците, за да ни върви всяко нещо по мед и масло — присъедини се бръмбарът дърводелец от върбата.

Недоверчивите кимаха с глави:

— Тепърва ще стане ясно!

Ясно започна да става съвсем скоро. Неверниците престанаха да се съмняват, а тези, които по рано се съмняваха, сега започнаха да завиждат на светулковците. Мнозина започнаха и да ги хвалят.

Светулковците и светулките не обръщаха внимание на хвалбите и завистта, а упорито се учеха и играеха гимнастика. Беше им хубаво.

— Видите ли? Ще бъдат щастливи! — казваше щурецът капелмайстор. Той беше изпитал на свой гръб това, че на семейството му и на него беше по-добре, откакто се запозна със светулковците. Помисли си дори, че за щурците няма да е лошо, ако се приобщат към светулковците. Като се върна в къщи, заповяда на децата си:

— Разтичайте се и кажете на щурците да свикат всички щурци от нивите под леса на събрание утре следобед на поляната!

Децата изтичаха.

— Какви са тези изненади, моля ти се? — попита жената на щурца.

— Ще разбереш всичко утре следобед! — отговори щурецът.

Когато се събраха всички щурци, щурците музиканти изсвириха тържествена музика с фанфарите, а щурецът капелмайстор произнесе слово:

— За да ни върви и за да бъдем щастливи, трябва да се поучим от светулковците и светулките. Затова предлагам да се присъединим към тях.

— Великолепно! — извика щурецът от нивата под леса.

— Великолепно, великолепно! — ръкопляскаха останалите.

— Искам думата! — извика със силен глас бръмбарът ковач от скалата. Когато събранието притихна, той заяви: — Чух фанфарите и затова дойдох да видя какво става. Съгласен съм с вас. И аз ще свикам бръмбарите ковачи от околността, за да се присъединим към вас.

— И ние, бръмбарите дърводелци, ще се присъединим към светулковците! — извика дърводелецът от върбата.

— Ние, испанските мухи, отдавна агитираме всички бръмбари и насекоми да живеят заедно и затова помагаме и лекуваме със своите мехлеми всеки — обади се испанската муха.

— И ние, бръмбарите бегачи, също! — извика бръмбарът бегач от слога до леса.

— Ще ни вземете ли и нас? — попита бръмбарът рогач от дъба. — Нали знаете, че помагахме на светулковците да строят болницата и жилищния дом!

— Ние също — викаха гъгриците.

Щурецът капелмайстор наду тръбата, после извика:

— Доколкото чувам и виждам, примерът на светулковците и на светулките привлече много бръмбари и насекоми. Затова предлагам да обсъдите най-напред по домовете си дали искате да се присъедините. Изберете си трима представители, които да участвуват в общото събрание на всички бръмбари от скалата.

Щурецът и бръмбарът ковач разказаха всичко на Къпинов. Той беше много изненадан, когато на скалата се събраха толкова много бръмбари. Тяхното събрание той ръководеше от балкона на училището.

Реши се всички бръмбари и всички насекоми от околността на планината да живеят в мир и приятелство.

После музикантите засвириха танц галоп. Привлякоха младежта да танцува. Майките и бащите наблюдаваха веселото въртене на

младите бръмбари. След малко и те се впуснаха в танца. Само някои бръмбари отлетяха или си отидоха да спят.

Забавата закриха утринните зари.

Когато следващата вечер светулковците тръгнаха да светят, чува песни в далечината. Прелетяха до дома под планината. В него имаше веселба.

Надникнаха през прозорците. Две от стаите бяха пълни с хора. Хората седяха зад масите, ядяха, пиеха, смееха се и пееха. В къта до прозореца седеше Хеленка в бяла рокля. Толкова и отиваше! До нея седеше облечен в черно момък с лента през дясното око. И на него му отиваше.

— Сигурно се женят — пошепна бащата на Светлинек, който се радваше, че Хеленка е вече здрава и весела. От радост влетя през прозореца в стаята и почна да кръжи над главата ѝ.

— Светулко ти носи щастие, Хеленко! — викаха сватбарите и започнаха да пеят.

Песента се хареса на Светлинек. Като се върнаха в къщи, поиска да изпее песента на майка си, но не си спомняше думите ѝ. Тогава повика Светланек, който седеше под прозореца на Светлинка, но точно по това време майката го питаше:

— Кога ще се жениш, Светланек?

Светланек се изчерви, погледна към Светлинка и извика:

— Когато и Светлинка! — Изскочи от градината и фррр! — право към калината.

На другата вечер Светлинка го взе на подбив:

— И все пак, Светланек, ти не си много смел.

— Защо? — учуди се той.

— Не се осмели вчера да поискаш ръката ми от мама.

— Грещиш! Ще помоля родителите ти, но чак за сватбата. Гответе се за нея!

Светлинка изтича при майка си и вечерта не се мярна пред Светланек.

Не се мярна и на другата вечер, нито следващите вечери, Светланек вече се съмняваше, че Къпинови ще му дадат Светлинка. Но когато децата на бръмбара ковач започнаха да разнасят от сватбените курабии на Къпинови, той се увери, че Светлинка ще бъде негова.

У тях, под калината, курабии донесе Светлинек. От този момент започнаха приготовленията за сватбата и под калината. То беше печене, пържене, готвене!

И музикантите имаха доста работа. А дърводелецът от върбата трябваше да извика помощници, за да направи навреме кухненските мебели, мебелите в спалнята и в другите стаи.

Преди сватбата във вили „Къпина“ и „Под калината“ се спеше малко.

Когато слънцето залязваше, на скалата свиреше музика. Тя събираше зрители и сватбари. Пред „Къпина“ се редяха шаферки, а долу „Под калината“ — шафери. Светлинек беше между шаферите, Боровенка — между шаферките.

В дома „Под калината“ Светланек коленичи пред родителите си, благодари им за доброто възпитание, което бяха му дали, и ги помоли за благословия. Родителите го благословиха. Майката раздаде на шаферите курабии и им поднесе хвойново вино. Пред шаферите застана бръмбарът ковач заедно със Светланек и ги поведе към скалата. Родители, приятели и гости тръгнаха след тях.

Мина доста време, докато стигнат до скалата. Светланек влезе с ковача и с родителите си у Къпинови и поиска ръката на Светлинка.

Майката на Светлинка наля хвойново вино на всички и им поднесе курабии.

— Наздраве за младоженците! — дигна чашка ковачът.

Чукнаха се и пийнаха. Майката донесе курабии и на шаферките, и на гостите.

Като се подкрепиха, всички излязоха навън. Ковачът подреждаше шествието: младоженците, шаферите и шаферките по двойки, бащата на Светланек и майката на Светлинка, бащата на Светлинка и майката на Светланек, музиканти, сватбари-гости, деца и зрители. Сам той застана начело на шествието.

Заби барабан, засвири музика, шествието тръгна. Ковачът го водеше към училището.

В класната стая родителите се покачиха на подиума, младоженците стояха в средата. Зад тях — шаферите и шаферките, музикантите. Децата стояха отстрани, гостите отзад.

Засвириха фанфари.

— Скъпа Светлинке, мили Светланек! — проговори бащата на Светлинка. — Дойде и вашият час, подайте си ръка и се целунете!

Като направиха това, подкани ги да коленичат:

— Благославям вашата любов, вашия брак, вашите бъдещи деца! Дано да е щастлив съвместният ви живот, дано дочакате радост от децата си, както дочакахме ние от вас!

После ядоха, пиха и се веселиха, навсякъде се чуваха песни. Капелмайсторът се облизваше от печеното и от хубавото вино. И децата, които стояха във под прозореца, също получиха курабии и сладкиши.

Като похапнаха и попийнаха, всички отидоха на игрището и танцуваха. От танците им поолекна. Върнаха се и ядоха, пиха и се веселиха отново. И пак отидоха да танцуват.

Светлинка минаваше от ръка на ръка. Всеки светулковец искаше да покани булката. Светланек дори се страхуваше, че танците може да ѝ навредят. Но тя се усмихваше:

— Сега вече не се страхувай за мене, сега вече съм твоя!

А когато обявиха дами канят, тя покани Светланек.

Светлинек беше поканен от Боровенка. Как да не го покани, като бяха заедно шафери!

Гостите се разотиваха. Светулките носеха кейк, курабии, сладкиши. Къпинови си тръгнаха с Боровинкови, Калинови тръгнаха в обратна посока.

Беше славна сватба и дълго се говори за нея. Говореше се също каква хубава квартира имат младите Калинови.

И понеже в дома имаше много квартири, станаха и много сватби. Яворанек се ожени за Илемка, Акаций за Рябина, Върбанек за Елшина и Букчо за Габърка.

Всички венчавки ставаха в училището. Децата на ковача преядоха сватбени курабии. На щуреца капелмайстор му пресъхна гърлото от песни.

След шумните дни на сватбите настанаха пак спокойни дни. Но щурците музиканти все имаха много работа. Със своята хубава музика и със своите песни те бяха известни из цялата околност. Вървеше им като на всички светулковци и бръмбари в полите на планината.

Светлинек летеше радостно над двора, в който живееше Хеленка със своя мъж. Хвъркаше и към училището в селото от време на време с

приятели.

Веднъж, като светеше на Хеленкиния мъж при помпата на двора, го чу да казва:

— Светулковците са добри, много хора не могат да се похвалят с тяхната добрина.

Светлинек разказа това в къщи на баща си и го попита:

— Истина ли е, тате?

— Истина е, Светлинек. И понеже се обичаме, сме и щастливи. Всички трябва да работим и да се стараем, за да бъдем щастливи! — подчерта бащата.

— Ти също ли си щастлив, татко?

— Щастлив съм, сине.

— Защо?

— Защото имам умни и добри деца в къщи и в училище.

— И аз ли ще бъда щастлив?

— Мисля, че ще бъдеш.

— Дали е щастлива и Светлинка?

— Сигурно. Нали има Светланек.

— А Светланек?

— Той е щастлив, че има Светлинка.

— А мама?

— Разбира се, че съм щастлива, умнико мой! — извика майката от кухнята, изтича и помилва Светлинек по главата.

Светлинек изтича вън пред вилата. Там стоеше Боровенка.

— Защо се усмихваш, Светлинек?

— Защото съм щастлив!

— А защо си щастлив?

— Защото татко, мама и Светлинка са щастливи.

— Аз също съм щастлива, Светлинек.

— Защо, Боровенко?

— Виж това, мили Светлинек, не мога да ти кажа.

— Тогава поне ми загатни!

— Ще ти загатна, но не трябва да ме гледаш.

Светлинек наведе рамото си към Боровенка и тя му пошепна:

— Защото си щастлив ти! Щастлива лека нощ! — и изтича към къщи.

Светлинек дълго гледа подире ѝ. Когато изчезна зад портичката, той полетя към ковачницата да си поиграе с децата на ковача. Ако не беше го извикала майка му, от радост може би щеше да забрави, че е време за сън.

— Щастлива лека нощ, мамо и татко! — пожела на родителите си той, когато си лягаше.

Слънцето стоеше вече много високо и се усмихваше на старата крепост, усмихваше се на града със зелената кула и белия замък, усмихваше се на целия красив край под планината.

Преди да залезе, светулковците и светулките станаха с усмивка на уста. А когато залезе съвсем, на скалата и на поляната се чу песен.

Тя ехтеше там всяка вечер от ранна пролет до късна есен.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.